

ریالہست جاسوس

(طنز و لہجہ کیسی)

فیضان اللہ تراب

۱۹۹۴ لمبریز کال

Ketabton.com

ريالپست جاسوس

(د طنزونو او لنډو کيسو ټولگه)

حفيظ الله تراب

۱۳۹۴ ل کال

کتاب پېژندنه:

- د کتاب نوم: ریا لېست جاسوس
- لیکوال: حفیظ الله تراب
- خپروندی: د افغانستان ملي تحریک، فرهنگي خانګه
- وېبپاڼه: www.melitahrik.com
- ډیزاینګر: ضیاء ساپی
- پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید
- چاپ شمېر: ۱۰۰۰ ټوکه
- چاپ کال: ۱۳۹۴ ل کال / ۲۰۱۵ م
- د تحریک د خپرونو لړۍ: (۴۲)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسوولیت لیکوال پورې اړه لري.

لړليک

مخ	سرليک
۱.....	اودسونه
۴.....	ايډوکسي که ماډرن شيطانېزم
۸.....	ببر برېت
۱۲.....	بې مانا غزل
۱۶	پلاستيکي زمري
۲۲	تاکتيکي شاه ته تگ
۲۵.....	د اخرت محاکمه
۲۸.....	د پنجاب امام
۳۳.....	د جونگرې بيرغ
۳۷.....	د جشن درواغ
۴۲.....	د خرو راتلونکې
۴۶.....	د شاعري تباهي
۵۱.....	د شرافت حراميتوب
۵۶.....	د غم خوشالي
۶۱.....	د گرداړي کوټ
۶۶.....	د مفتي داړې

۷۶.....	د درواغو بوساړې
۷۹.....	د کمود فرياد.....
۸۲.....	رښتینى ستاینلیک.....
۸۷.....	ریالېست جاسوس.....
۹۳.....	زه خو ماستر یم.....
۹۸.....	زه ښکلې پتاقى یم.....
۱۰۴.....	سلاکارى يانې پساتېزم.....
۱۰۷.....	شامى قبر.....
۱۱۳.....	لاله‌انده مخلوق.....

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) كال په پيل كې له خپلو گرانو هېوادوالو سره ژمنه كړې وه چې د دې كال په بهير كې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې كوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد كابل د كب پر (۲۸) مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ كې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې كړل. ملي تحريك په ياده غونډه كې ژمنه وكړه چې د (۱۳۹۴ ل) كال په بهير كې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې كوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه كار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينگ هوډ كړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملى كوي. دا اثر چې ستاسو په لاس كې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه كړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې گټه پورته كړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليكوالو، ژباړونكو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير كې يې يوبل سره مرسته او ملگرتيا كړې او دا فرهنگي بهير يې بريالى كړى، د زړه له كومې مننه كوي او كور وداني ورته وايي.

د هېواد د فرهنگ د ښېرازۍ په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنگي خانگه

اودسونه جنتونه

دا نو کومه توره نه ده، چې موږ خپل کورونه، خپلوان، دفتر، بازار، ډوډی، یا لوی لوی شیان پېژنو، خو له هغې ناخبره یو، چې به لږ سوچ سره هم پېژندل کېدای شي، زه ساینس او ټېکنالوژي نه یادوم، له هغې نه خو به تر قیامتې بهې برخې او ناخبره یو، د چرګ یې د مالګې له خټلو سره څه؟!

خو د خواشینۍ ځای دا دی، چې زموږ لوی لوی سیاسي غټ سړي لاپه دې نه پوهېږي، چې زه پر کومه روان یم او یا هم تګ همداسې وي؟!

که دغو خلکو لاره پېژندلای، نو تا او خدای اوس به موږ همداسې وږي، تږي، اړ او د خدای په قهر ککړ وای؟! زموږ دا هر څه داسې په یاد دي، لکه پرون چې تېر شوي وي. د ثور کودتاه چې وشوه، نو پلویانو یې بهې له ترینګلو شعارونو، وژنو او هوایي خبرو بل څه نه

لرل دوی په خپله لار کې دومره افراط کاوه، لکه مارکس چې د دوی شاگرد او ټولنه یې تر شوروي اتحاد هم کمونېزم ته ډېره مناسبه وي. د روسانو په راتگ سره یې خلك لاوترهول او خبره دې ته ورسېده، چې هېواد لوتې لوتې او د بربادۍ پر گڼگ ودرېد.

تر هغوی وروسته چې د مجاهدينو په نامه د ناخوالو، سقاوت او نادودو کوم سیريالونه پيل شول، نو د اسلام په تاريخ کې به ساری نه لري.

ورپسې طالبان هغه گلونه وو، چې د دې دردېدلي ملت نه یې هغه د ساه ایستلو واک هم واخیست. ډېر ارزښتونه یې درې وړې او یو توریالی ولس یې په خنثی مشکل موجود بدل کړ.

د خدای کارونه وو، د دېموکراسۍ مصنوعي ناوې د لوېدیځ پر اوږو راوړل شوه. دغې ناوې ته ډېرو داسې ټټر وواوه، لکه سل کاله یې چې نیکونو په فرانسه او یاهم لندن کې د دغه ارمان د پلي کولو لپاره تېر کړي وي. د دغې ناوې لباس او گانې دومره ارزښتمنې وې، چې د پاللو پر ځای یې په چور او تالان بسم الله پيل شوه. د دې پیر سیاستوالو او ډلو یې دا ناوې داسې برېښه کړه، چې اوس یې پتولو ته حیران دي. هغوی نه دا چې دا خوارکۍ ناوې په خپلو نادودو سپکه سپانده کړه، بلکې ټول ولس یې پر یوې داسې مور ودراره، چې نن ورځ نه وروسته او نه مخکې تلای شي

دلته راته خپلو سیاستوالو نادودو او نالوستیو هغه د ملك صیب کیسه رایاده کړه، چې د مقعد لغت یې نوی زده کړی و، خو له څو ورځو راهیسې یې دې ته سودا وه، چې څنگه او په کوم ځای کې یې استعمال کړي. اخر پرې خدای مهربانه شو او بله ورځ چې د خلکو سره په یوې جرگه کې ناست و، نو لومړی یې یو اکت وکړ، بیا یې په لوړ غږ خلکو ته مخ راواړوه او په داسې حال کې چې خپله د مسواکه گوته یې په غوږ کې دننه کړې وه، وویل:

- که ستاسې اجازه وي، دا مقعد مې لږ گروم!

له دې سره خلك حيران او ځينو وخنډل، خو یوه په کې وویل:

- ملك صیب! لغت دې سهې، خو ځای دې غلط کړی دی!!

همدا ټوکه زموږ د ولس او خلکو سره د روانې لاجو مشرانو او چلوونکو پیل کړې ده، نه د دېموکراسۍ پلویان په دې پوهېږي، چې په دې خاوره کې څه لوبې روانې او لاراتلونکې دي او نه هم د اسلام په نامه جنگېدونکي په دې پوهېږي، چې زه د چا لپاره جنگېږم؟! دغو نوابغو ته په کار ده، چې لومړی اصلي ځایونه وپېژني او بیا دې د دې خاوري د اصلي دښمنانو پر وړاندې توره راواخلي، د خپلو خلکو په وینو اودسونه او بیا جنتونه گټل خو له عقله لرې خبره ده!!

ایډوکسي که ماډرن شیطانېزم

امریکایانو ته مور هغه د یعقوب (ع) د زمانې خلك بنکارو، خو که له رښتیاو سترگې پټې نه شي او تاسې کله په سهار موده کې د پل خشتې د جومات تر څنگ تېر او خلکو ته وگورئ، نو راساً به مود یوسف (ع) ایرانی سیریا ل سترگو ته ودرېږي او ډېری افغانان به درته په کړو وړو کې کټ مټ د هغه، هغه فلمي ورونه بنکاره شي.

دا خبره په بنکاره سهې غونډې بنکاري، خو په حقیقت کې په دې روغه نه ده، چې په اوس وخت کې هر افغان، موټر، موبایل، تلوېزون او نور ډېر لږ لږ پېژني، خو د غریبې دې رنگ ورك شي، د انسان پر معنویاتو څه چې د بدن پراناتومی یې هم ناوړه گوزارونه کوي.

څه خو د امریکایانو خپل نظر و او څه هم ځینو چالاکو افغانانو مور هغوی ته داسې وروپېژندلو، چې باید مور ته هر څه له الف، ب نه پیل شي.

د دغو کارونو په لړ کې یو هم د ایډوکیسی په نامه فعالیت دی، چې له څو کلونو را په دېخوا یې په هېواد کې چارې پیل کړي او گڼې موسسې همدې ته ناستې او تر دې نامه لاندې زموږ نومونه باسي.

د ایډوکیسی لغوي مانا ده، وکالت، حق غوښتنه او اوس دلته په دري ژبه کې په دادخواهی مشهوره ده. د دې مسلك کارکوونکي ډېری د پاخه عمر خاوندان او هغه د چا خبره ډېر پاخه پتیر خلک دي. که په جلسه کې ورسره څوک کېني، نولومړني څو ساعتونه به مو ورسره په عجیبه چوپتیا کې تېر او ورپسې خبرو ته یې چې وگورئ، نو بیا به هم ورته حیران شی. د بېلگې په توگه، دوی به ووايي، چې څنگه مو خوبه ده، چې راروانه اونۍ کې د ولسمشر سره د هوا د ککړتیا په برخه کې وگورو؟ له دې سره به د خلکو د تنفسي سېستم نه دفاع وکړو. د دې خبرې تر کولو وروسته به د ناستې ټول گډونوال ووايي: یاره عجیب نظر مو ارشاد کړ. په همدې توگه ولسمشر سره د لیدو کسان وټاکل شي او وروسته یې د لیدلو مبارزه پیل شي.

زما سره پوښتنه دا ده، چې د هر کار لپاره په هر هېواد کې یوه مسووله اداره وي. که چېرته یې مشر یا مسوولین په کار پوه او خدمتگار خلک وي، نو بیا پردی جرابه کې پښه منډل خو ډېر بې مناسبه کار دی. که دوی دا استدلال کوي، چې موږ په هغه صورت

کې دا کار کوو، چې هغوی یې ونه کړي. په دې وخت کې بیا هم دا د حکومت وجیبه ده، چې باید د خپلو چارو څارنه وکړي.

نورو انسانانو ته د دوی تعلیمات د بېلگې په توګه داسې دي، چې انسان باید اوبه وڅښي، ولږه ښه شی نه دی، ښه خوراک سخت خوند کوي، یا په اونی کې یو ځل ښه چکر وهل او بیا کړایان او انار خوړل ګوره ښه کار دی. په دې ځای کې یوه کیسه رایاده شوه: وایي یو وخت په یوه غریزه سیمه کې څو کسه ناست او د ماښام د لمانځه وخت و. په دې کې له لرې نه یو مسافر رابنکاره شو، چې سپینې جامې یې اغوستې وې. چې راوړسېد، نو سلام یې وکړ، ناستو کسانو کې یوه نورو ته مخ ورواړاوه:

- دا دی ملا صیب راغی، جمعه به راګړي. مسافر خوارکی هم له شرمه مخکې شو، جمعه یې په تېلو تېلو ورکړه، خو تر لمانځه وروسته دعا یې زده نه وه. مسافر لاسونه لپه او په لوړ غږ یې وویل: - ښه، ښه دي، ټول یې پېژني او څوک چې بد کوي، تر هغه به لوی بې ناموسه او دوس نه وي.

د پورته کیسې په پام کې نیولو سره که د هغوی تعلیماتو ته وکتل شي، نو په دې خبرو خو د نن وخت یوه تعلیم یافته شادو هم پوهېږي. بیا نو په هغه او دغو خبرو د وخت او پانګې لګول د څه لپاره؟!

خو د ایډوکیسې تر ټولو د فکر وړ فعالیت دا دی، چې یوه ځوانه جنۍ تنبیه کړي تر څو د خپل پلار یا مشر ورور نه خپل حقوق باید

په څومره کلک سترگي وغواړي؟! او يا هم انرپور کولای شي، چې ناروغې ځوابنې ته ووايي، چې چټک ځان ته چای پخپله تيار کړه او يا دې هم سر په سرو اوبو پرېمینه، زه اوزگار نه يم.

د دوی د دې ټولو هلو ځلو سره يادې ادارې نه شي ثابتولای، چې دوی دې چا ته خپل حق اخیستی وي، بلکې د خلکو حقونه ورځ تر بلې تر پېنولاندې کېږي. په پخوا وختونو کې نه ایدوکیسي وه او نه میډوکیسي، خو چې نظام، نظام و، هر چا خپل حق پخپله اخیستی شو.

آیدوکیسي بنایي په لوېدیزه نړۍ کې خپل ارزښت ولري، خو زموږ په ټولنه کې پرته له شخړو او جنجالونو د رامنځ ته کولو نه نورې پایلې نه لري، ټولنیز ارزښتونه له منځه وړي او په هر کور کې یو د بل غوښو ته په تدریجي ډول کېنوي، ځکه نو دلته پرته له یو ماډرن شیطانت له مفهوم نه شي لرلای.

بیر بریت

یاره هغه ورځې چې مې اوس هم رایا دې شي، نو زړه کې ووايم، چې رښتیا مور د سین د کانو غوندي کلک او سولیدلي یو. د دنیا کومې نادودې وې، چې ومو نه لیدي؟!

سره له دې چې د پېښور د کلونو پر مهال د مېرې غوندي بې ازاره وو، لاره به مو پوکوله او پرې تللو به، خو که به میاشت نیمه کې د هغه ځای پر پولیسو خدای وربرابر کړو، نو د پولیس لوري ته غوږ به مو له وېرې رپیدا پیل کړه. که ور و به دې کتل، نو په دې به یې نیولې، چې ولې دې راوکتل او که به دې نه ورکتل، زړه کې به مو ویل، چې ور ونه گوري، نو د بل څه گومان به درباندي وکړي، بیا دې هم نه پرېږدي. لنډه دا په کتلو او نه کتلو دواړو کې په غم اخته وو. زما د یوه ملگري خبره هغه وخت هم د کاني کربسه وه، هغه به ویل:

- که نوره هېڅ گناه هم درکې نه وي، نو د پېښور پولیس درته دا بانه کوي، چې پوزه دې ولې پيټه او يا يې سر نری دی. زر شه تانې ته ځو.

موږ په هغه زور او قوت چې مو درلود، له يوه غونجې او پوډري غوندي پولیس سره دا استدلال هم نه شو کولای، چې هلکه ستا يې زما د پوزې د سر او يا نرې غوږ پورې څه؟!

بس همدا گناه مو وه، چې موږ يې پردي گڼلو او په پردي وطن کې د انسان عزت نه وي.

يو وخت داسې راغی، چې ډېره موده د پېښور د پولیسو له شره خدای په امان کې ساتلی وم، په ښار کې روان وم، زړه کې مې وويل، ډېر وخت کېږي، نیولی يې نه يې، راځه نن خو په پولیسو ځان پخپله ونیسې. له نېکه مرغه يو څوارنجوکی پولیس په ارت زاړه پتلون کې د جوارو د پټي د هغه گوډاگي غوندي ولاړ و. کله چې يې له څنگه تېرېدم، نو په متبسم انداز مې وروکتل. له دې سره يې په تروه تنډه وويل:

- هلکه کابليه ودرېږه!

و درېدم او هغه په پلټنه پيل وکړ. لاسونو ته مې په ځير د دې لپاره ورکتل، تر څو په کوم جېب کې مې چرس وانچوي. چې څه يې ونه موندل، نو په تونده لهجه يې وويل:

- سه کار کی؟

په نرمۍ مې ورزیاته کړه:

- ډاکټر یم.

له دې سره یې په ریشخند ځواب را کړ:

- یار مهاجر به څه یې او ډاکټر به یې څه یې؟!

خدای شته په دې سپکاوي ډېر خپه شوم، د تللو پر وخت مې لږ بد
بد وروکتل. خو هغه راته د یوه جنگسالار په توگه وویل:

- راگوره مه، چې اوس به دې تانې ته بوځم. د تانې د غږ په اورېدو
مې دوه خپلې او دوه پردۍ کړې.

د هماغې ورځې پر ماسپښین جلال اباد ته راوړسېدم. تلوېزون نوی
فعال شوی و، د مرکې بلنه یې را کړه. د خپرونې پر وخت د کوربه د
ټولو پوښتنو پر مهال به مې د هغه پولیس خبرې سترگو ته درېدې،
ما ته د هغه او د دې ځای په غبرگون کې د اسمان او غره هومره
توپیر جوت شو. په همدې ورځ زه یو بې رتبې پولیس هلته توهینولم
او په خپله خاوره کې مې دومره درناوی کېده، چې د یوه معزز
مېلمه په څېر یې زما هرکلی وکړ. ځکه نو وایم چې پردی کت تر
نیمو شپو او تیږه پر خپل ځای درنه ښکاري. سبا به تاسې سره هم
داسې چلند کېږي، که نور هېڅ نه وي، نو په دې به مو ونیسي، چې

سمه ده، ږیره خو دې اوږده، خو دا برېت دې ولې بېر دي؟! کابلیه
مخکې شه!

نو ځکه وایم، چې نور راځه! گوره ما ډېر برېتور او تورزن ولیدل،
چې په پای کې د خپلو خوشباوریو له امله له اوږدو برېتونو نه پر دیو
خلاص او د هغوی هر څه یې لنډې بوچي او دېر لویان یې ډېر
کوچني کړل!!

بې مانا غزل

د ژوندانه په روانو غمونو کې چې اوس هم کله هغه ورځ راښکاره شي،
نوله ځانه سره یوه بې غږه خندا وکړم. له دې سره مې زړه سپک
شي. کور يې اباد دا د هماغو بناغلیو برکت دی، چې تر اوسه يې
پرته له کومه فیسه د بودی په خدا عادت کړی يم.

په لومړیو ورځو کې خو مې کله هم دې ته زړه نه ښه کاوه، چې زه
دې سټیج یا دریغ ته پورته شم، پوخ پتیر دې شم او بیا دې په خاص
مکر په شعر ویلو پیل وکړم، دا کار پوره سپین سترگي غواړي، له
تاسې څه پرده، دا جرئت راکې نه و او نه شته.

ما دا هم اورېدلي وو، چې که څوک خپله کومه کیسه یا غزل د دغو
موشگافانو پر وړاندې د کره کتنې په غونډه کې ووايي، نو تر څو
چې له ځایه راکښته کېږي، اثر به يې دغلبېل په شان چآن چان او د
لیکوال او یا شاعر روغتیا يې حالت به داسې وي، چې باید پرله
پسې درې میاشتي د یوه رواني ډاکټر گولې وخورې.

همدغه کار د برسپرن صیب سره هم وشو. هغه خوارکي لاکيسه پوره نه وه تمامه کړې، چې په نوبت سره پرې د نقد داسې گوزارونه پيل شول، چې له کلکو سوکانو نه په هېڅ وجه کم نه وو. خو تر ټولو په زړه پورې دا وه، چې د هر کره کتونکي احساسات به په مخ کې داسې وو، لکه د برسپرن صیب پلار چې د هغوی نیکونه په ډېرې بې رحمۍ په شهادت رسولي وي. که د هغه پر ځای بل څوک وای، نو پرته د چره بيز له ډزو يې والله که ورسره بل څه کړي وای، بنه و، برسپرن صیب ورته تر پايه يوازې حيران حيران کتل او بنيایي په زړه کې به يې دا قسم کړی و، چې بيا به تر مرگه رانشم، بس يو جک وو، رانه ووهل شول. خو د دې ټولو نادودو سره سره مې يوه ورځ زړه کې وويل:

- راځه ته خو دې هم يوه ورځ سترگه پخه کړه، غزل دې کره کتنې ته وړاندې کړه او بياهماغه ورځ هم راوړسېده. په هغه ورځ مې له هره پلوه ځان د برسپرن صیب په څېر د هېواد د نوموتو کره کتونکو انداختونو ته سپر کړی و، خو د تمې خلاف ما سره داسې ونه شول، بلکې د غزل تر ويلو وروسته يې چې زما هر بېت ته د تخيل، تصويرونو، نازکيو او نوبستونو کوم القاب ورکړل او بيا يې زه وستايلم، نو ساری يې نه و. له ډېرې حيا مې سترگو کې اوبنکې ډنډ شوې. حيران شوم چې زما دا موزونې پرته څنگه دومره وستاييل شوې؟!

د پرو راسره د اندیوالی د مزو د غځولو هڅه وکړه، زه ورته د نن وخت کاظم خان شیدا بنکاره شوم، خو ما ته به زړه کې یوه پټه خدا راغله. زما هغه نامتو غزل چې د کره کتنې له جوسر ماشینه روغ رمټ او خورا بریالی راووت داسې وو:

د عجیبو تماشو په منځ کې تاریم
لکه بنگ گرم د حسن په بازاریم
په ویدو د حسن لمر کله ډوبېږي
زه د وینو په احساس کې یو مداریم
ستا د عشق د نزاکت په استغنا کې
ولې ولې به زه وایم چې هوبنیاریم
چې خدا مې په موسکا کې کره دننه
اوس خو ومنه چې زه څنگه فنکاریم
دحیا خادر د خوب په پښو راکش کره
پروا مه کره زه د ضد غوندي بیداریم
میخورانو پیالی تشې له شیدو کړې
زه په پوله د خودی کې لایساریم
(پرستن مله) ستا خواږه به عبث نه ځي
زه دې گوره په هر خوب کې چوکیداریم.

په پای کې ډېرو رانه دا غزل وغوښت، زړه مې و، چې ورته ووايم:
ظالمانو! ما پرېږدۍ چې نور په يوه يوازې ځای کې د خپل بې مانا
غزل درناوي ته ښه شېبه وځاندم. تاسې يې په خيالونو فکر کوئ او
زه به ستاسې کره کتنې ته!!.

پلاستيکي زمري

له ډېرو هلو ځلو وروسته چې يې د دفتر مخې ته ورسېدم، نو له حيراني داسې وم، لکه ساه چې رانه ختلې وي. د شاندارې ماني مخې ته يې په لسگونو برچپک عسکر ولاړ وو. د دفتر گرد چاپېره يې د نورو کارکوونکو په لاسونو کې مخابري او له سليقې داسې بڼکاره کېدل، لکه د کوم هېواد د بهرني وزارت کارمندان چې وي، د ډېرو توري عینکې په سترگو او داسې بڼکاره کېدل، لکه د هغه خدمت چې خپل تر ټولو وياړلې ارمان گڼي.

د تېرو وختونو دورې ته لارم، د هغه، هغه بخوانی خبره مې داسې سترگو ته ودرېد، لکه همدا نن چې مې ليدلی وي. رحمت، چې د جبهې ډېرو خلکو به رحمتی باله، له هماغه وخته يو چالاک هلك و. د مرکز د خلکو لاس به پرې سپک و. له لرې ځايه په بوشکو کې په خرو اوبو راوړل سره له دې چې يو ستونزمن کار و، خو هغه به دا چاره په اخلاص کوله. د دې په بدل کې به يې دا امتياز درلود، چې جنگ ته به نور تلل او دې ترې معاف و. سره له دې د جبهې نورو غړو ورسره دومره خواخوږي نه لرله. د هغه په سترگو کې يو ډول

مرموزه لوچکه چالاکي او شیطانت بنکاره کېده، بنایي په همدې به
د نورو نه خوښېده.

یوه ورځ یې له یو بل مجاهد سره په څه شخړه شوه، نږدې و، چې د
رحمت کار تمام کړي، په منځ کې یې ورولېدم او په لږ څه کې مې له
مرگه وژغوره. له دې وروسته به پر هغه نور هم ښه لگېدم او بیا
داسې وخت راغی، چې په کلونو کلونو سره بېل، خو د قسمت سپرو
څه باندي دوه نیمې لسيزې وروسته د هغه محل ته راوستم.

په همدې فکرونو کې وم، چې دوه لوکس کسان راغلل، زه یې د
جنت په څېر مانی. کې د هغه د خونې تر دروازي بدرگه کړم او راته
یې وویل:

- مهرباني وکړئ! له دې سره هغوی لږل او ما کوټې ته سر دننه کړ.
کوټه نه وه، داسې څه وو، لکه هر څه چې یې د نړۍ ډېرو سترو او
نوميالیو زرگرانو او هنرمندانو جوړ کړي وي، د چت له سره
رنگارنگ قندیلونه راڅوړند و، پردې، چوکۍ، لنډه دا هر څه داسې
بنکلي، منظم او مرتب و، لکه د فرانسې نجونو چې برابر کړي،
وي، رحمت له داسې یوې چوکۍ په موسکا راپورته شو، چې کټ
مټ پرې د پخواني روم د امپراطور د تخت گومان کېده. په لومړي
ځل راته د هغه په وړاندي ځان وړوکی بنکاره شو. گرم نه وم، د هغه
په یوه خبره به اوس په لسگونو رسنیو په ساعتونو ساعتونو تبصرې
کولې، هغه اوس د ټول هېواد په برخليک کې اساسي ونډه درلوده

خو کور يې اباد هغه په پوره اخلاص غاړه راکړه. لکه مړی په چوکۍ ورته مخامخ کېناستم. يو ځل مې د هغه بوشکې او خر سترگو ته ودرېد، خو ژر مې له ځانه سره ولاړودو کړه. ما بايد همداسې کړي وای، رحمتی اوس له هره اړخه د يوه باسلیقه ولسمشر په څېر بنکاره کېده. چای راته واچول شو، خو کارکوونکی ډېر ژر ووت.

- بڼه ژوند څنگه تېرېږي، څه وختونه وو، لږل.

له ځانه سره مې غیر ارادي موسکا وکړه:

- هو واللہ، بس ژوند دی کله څنگه او کله څنگه. خو ټولونه مخکې درته د دې هر څه مبارکي وایم

په اوږه يې وړوکی تپ راکړ:

- خو ستا هغه بڼه مې اوس هم په یاد دي، گنې خدای خبر اوس به مې د شهادت څوومه کلېزه وه؟! او له دې سره يې وخنډل:

- خو ډېر سپین ږیری شوی يې. او زه څنگه يم؟

- ته خو ماشا الله اوس هم ايله پنځه ويشت کلن بنکاري. له دې سره نور هم خوشاله شو:

- بڼه زه اوس څه خدمت وکړم؟ دنده غواړې، که نور څه؟

- مننه، زه بس تش یوې پوښتنې ته راغلی یم، نور هېڅ هم نه غواړم، خو که د دې پوښتنې سهې ځواب دې راکړ، نو داسې به خوښ شم، لکه خپله نیمايي شتمني چې دې راکړې وي.

رحمتی حیران شو.

- بڼه بس تش یوه پوښتنه، نه پیسې او نه دنده؟!

- هو، بس دا زما لپاره هر څه دي، داسې وگڼه، لکه د دې پوښتنې په سهې ځواب چې تا زما د هغو ښو پورا ادا کړی وي، زه له تا نور هېڅ هم نه غواړم. رحمت نور هم سنجیده شو:

- وعده ده چې سهې ځواب به درکوم، خو که زه پرې پوه شم.

- پوښتنه اسانه ده، باور لرم چې پرې پوهېږې. موسکی شو:

- بس بسم الله که.

ما ځان لږ راټول کړ:

- پوښتنه دا ده، چې ته ځینې وختونه لوی لوی گواښونه کوي، ډېرو خلکو ته د نن وخت زمري ښکاري. په رښتیا هم ته زمري یې؟

- عباس خان له تا نه مې دا تمه نه وه، چې په داسې خبرو دې ته هم پوه نه شي. خیر ما دې د پوښتنې د سم ځواب وعده کړې ده. له دې سره سنجیده شو:

- گوره! له ژوند هغه څوک لاس اخلي، چې د ژوند لپاره څه نه لري او يا تر بېوزلي ژوند مرگ غوره گڼي. يو څوک چې ميليارډونه ډالر ولري، اولادونه يې په لندن او پاریس کې چکرې وهي، دلته په نعمتونو نور تر سپېرمو پورې پرسېدلی وي، د دومره لوی ښار نيمايي برخه يې ملکیت وي، ايا هغه به دومره احمق وي، چې په خپل سر يا ټټر باندي د يوه کارتوس په لگېدو دا هر څه له لاسه ورکړي؟!

- ښه نو دا خلك درباندي څنگه باور کوي؟

لږه وړه خدا يې وکړه:

- خلك احمقان دي. هغوی لاتر اوسه په دې نه پوهېږي، چې په تاريخ کې تورې او مېراني بېوزلو کړي دي، شتمنو ته تر هر څه خپله پانگه گرانه وي، زموږ خلك احساساتي او ساده دي او چې داسې ده، نو هغوی ته کله کله يو پلاستيکي زمری هم يو رښتینی زمری ښکاري. څنگه پوښتنه دې ځواب شوه، که نه؟

له دې سره ترې راپاڅېدم:

- مننه، ستاسې قيمتي وخت مې ونيو، خو په دې ځواب درنه دومره خوښ يم، چې حد نه لري، ځکه نو نور ځم.

د پاتې کېدو یې ډېر ټینګار وکړ، خو زه کله پاتې کېدم. له دې سره پاڅېد، د خپل مېز الماری یې پرانیسته. د ډالرو یو پنډه بندل یې راته ونيو.

- مننه. تاسې چې ما ته کوم ځواب راکړ، هغه تر دې ډېر لوړ او ارزښتمن دی.

- ګوره په کار به دې شي، مه شرمېږه. واخله! ډېر ټینګار یې وکړ، خو مجبور شوم، د خدای پامانۍ پر وخت مې ورته په خدا وویل:

- اخیستې به مې وي، خو چې رښتیا درته ووايم زه کله هم د پلاستيکي زمریو پیسې نه اخلم!!

تاکتیکي شاه ته تگ

ماما دې خدای وېبښي ډېر خوږ خو حاضر جوابه سپری و. کله چې خلقيان واك ته ورسېدل، نو د هغوی تر ټولو ستر شعار دا و، چې د ثور انقلاب په شان تلونکی او یا به یې هم په خورا زور، شد او مد ویل، چې (برگشت ناپذیر است). په هغه وخت کې د هغوی د عقایدو او احساساتو پر وړاندې نظر ورکول، څه اسانه خبره نه وه، خو آخر د ماما زړه یوه ورځ تنگ شو او چې کله یوې ډلې بیا دا شعار ورکړ، نو په مینه یې ورته وویل:

- که خپه کېږئ نه، زه درته یوه خبره کوم او هغه دا چې هر شی چې مخکې ځي، گوره هغه شاه ته هم ځي.

خبره مو د شاه تگ او مخکې تگ کوله. شاه تگ او مخکې تگ هر څوک د ورځني ژوند په مختلفو ځایونو کې کوي، د بېلگې په توګه کله نه کله په دفتر کې به یو څوک په حقه وي، خو د مجبوریت له امله به له خپلې خبرې شاه تگ کوي، د مېرمنې د غوسې پر وړاندې شاه تگ یو بل کار دی، چې ډېر اتلان هم له دې نادودې سره مخ دي. په سیاسي برخو کې له شاه تگ نه خو دا پنځلس کاله کېږي، چې ټول خبر دي او زموږ د هېواد د خلکو پر وړاندې چې کومې پر له پسې نادودې روانې او زموږ حکومتونه له رښتیا ویلو کوم شاه تگ

کوي، نو تر دې به بله روښانه بېلگه نه وي. خو تاکتيکي شاتگ بيا يو داسې شاتگ دی، چې د څو کلونو په اوږدو کې ترې يوه مبتدله اصطلاح جوړه شوې ده. سره له دې چې تاکتيکي شاتگ په پوځي برخه کې کارول کېږي او د دې لپاره چې دښمن ته وروسته درانه زيانونه ورسېږي، تر سره کېږي، خو ياد نوم دومره ډېر شو، چې بنيادي د ورځيني ژوند په چارو کې ترې هم کار واخيستل شي. زما په اند په تکتیکي شاتگ کې يو ډول چل، مکر او دوکه پرته ده، چې د خپلو گټو لپاره ترې کار اخيستل کېږي، نو که داسې وي، لرې نه ده، چې زوی به له پلار، لور به له مور، دوست به له دوست او حکومت به له خپل ولس سره له تکتیکي شاتگ نه کار اخلي.

په دې برخه کې راته د دېرشو کلونو مخکينۍ کيسه راياوه شوه، په ښوونځي کې و، چې د ډزو غږونه پيل شول ساعت وروسته له جلال اباد نه ټانکونه هم راورسېدل، داسې اوازه شوه، چې په کلا کې څلور سوه اشارات پر ځای پر ځای شوي دي. ډزې نورې هم ډېرې شوې، لنډه دا چې تر مازيگره يې دوام وکړ. په پای کې د ټانکونو درنو گوليو د کلا دېوال وغورځاوه، خلك ورننوتل، خو ټوله کلا چې يې وپلټله، نو نه د چا مړی پروت و، نه زخمي. په پای کې څوک چې په کلا کې و، هغه په بل کلي کې ونيول شو. دا سړی اکرم معلم نومېده، چې د جهاد لپاره راغلی او يوازې يو سړیوښ ټوپک ورسره و، چې تر مازيگره پرې وجنگېده.

خو اوسني وخت کې به داسې اونی نه وي، چې په خبرونو کې دې څوک وانوري، پلانی ولسوالۍ کې تاکتيکي شاتگ وشو، يا د تاکتيکي شاتگ له امله مو ولسوالي پرېښوده. د دې خبرو غوره بېلگه په شمال کې د ځينو ولسواليو پرېښودل دي. د حیرانۍ خبره دا ده، چې ډز پرې لاشوی نه وي، خو تاکتيکي شاتگ ترې مخکې سر ته رسېدلی وي. د دوی په اند مهمات، وسلې، پوځي موټرې، دولتي اسناد او نور څه دې په توپ والوځي، خو چې تاکتيکي شاتگ خدای بريالی کړي. تر تاکتيکي شاتگ وروسته نو بيا نوې لوبه پيل شي، په لسگونو بې گناه انسانان او خلک په کې د هغه ځای تر بيا نيولو پورې ووژل شي، په ميليونونو ډالرو زيانونه رامنځ ته شي، خو پوښتنه بيا نشته، چې په یاد تاکتيکي شاتگ کې مسوول کس څومره گټه او څومره زيان وکړ؟!

اصلي خبره دا ده، چې د تاکتيکي شاتگ په نامه ځينې خلک خپل تر په پر پټوي، تاکتيکي شاتگ خو دې ته وايي، چې ته لومړی توره وکړه، چې گټه يې نه کوله، نو بيا دې له شاتگ نه د دې لپاره کار واخله، چې ډېر ژر وروسته ډېر څه لاس ته راوړې. ظالمه بې ډز وډوزه خو دا مه کوه. او که چېرته په شاتگ روږدی يې، نو ښه دا ده چې له دې وروسته په خپل کور کې تاکتيکي شاتگ ته دوام ورکړې. د بهر له بې عزتۍ خو د کور دننه شاتگ درته ډېر غوره دی!!!

د اخرت محاکمه

خدايه څومره مهربان يې! ستا هرې لورينې ته چې گورم، نو سل شکره کوم. څومره بڼکلی او له سکونه ډک هېواد دې راکړی؟! د نړۍ د خلکو ټول غيرت دې زما په هر هېوادوال کې ننويستی.

رښتيا چې د هېچا خواړي په سين نه لاهو کېږي. که د روسانو په مقابل کې مو دوه ميليونه شهيدان ورکړل، خو ثمره يې هم مور وليده. تر هغې وروسته مو خپل هېواد د داسې عزت او وقار خاوند کړ، چې نه مو چا ته د خيرات لاس ونيو او نه راباندې چا هم برید ته زړه بڼه کړ.

ورپسې مو د ډېرې پرهېزگاری له امله پنځه وخته لمونځ پنځلسو ته ورساوه. داسې اوږدې ډيرې مو پرېښودې، چې ځانونه راته بيا د نړۍ د مسلمانانو سرلاري بڼکاره کېدل.

له نېکه مرغه زموږ د وړتیاو دا لړۍ ټکنۍ نه شوه او تا راکې داسې استعدادونه وزېږول، چې هر یو له خدای بښلي لقمان حکیم نه کم نه و. داسې چارواکي دې راکې پیدا کړل، چې د نړۍ سیاستوال ورته ګوته په غاښ شول. په نړیواله کچه مسلکي جنرالان، مارشالان او د سیاسي مبصرینو خو مو جوړه نشته. دغې طلايي او له ویاړه ډکې دورې څوارلس کاله دوام وکړ. د مدنیت او پرمختګ په دې دوره کې د یوه فیلسوف او یوه ماشوم استعداد د انصاف له مخې په یوه تله کې وتلل شو، خو کله کله به متمدن بدماش تر ټولو غوره او د ستاینې وړ و.

په یاده موده کې زموږ د هېواد بهرنۍ پالیسي بهرنیو لویو پالیسي جوړونکو د نړۍ نادره پالیسي وبلله. که زموږ د خاورې کومه برخه به ونیول شوه، نو حکومت به یوازې یوه خوږه موسکا وکړه. هغوی ګرم نه وو، د علامه اقبال په دې شعر به یې استناد کاوه، چې: (هر ملک، ملک ماست).

رښتیا هم د لویو خلکو خویونه لوی وي. دوی د بشري خواخوږۍ له امله لویو غلو ته د شرافت نښانونه او منصبونه ورکړل. د انساني پیرزوینو دا لړۍ اوس هم بنه په درز کې روانه ده، خو تر ټولو ارزښتمنه ګټه چې ولس ته یې ورسوله، هغه دا ده چې له هغوی یې د دنیا لار ورکه او د آخرت پر سرک یې د اخلاص له مخې برابر کړل.

زموږ د چارواکو تر ټولو ستره لورینه دا ده که ولس د قیامت تر
عذابونو په سختو کړاونو په میاشتو میاشتو رېږېږي، نو حکومت
یې پوښتنه کول د بشري حقوقو کلکه خلاف ورزي گڼي.

رښتیا هم پر داسې حکومت ویاړ په کار دی، چې د خپل درنښت او
سنگینۍ له امله ولس ته یو تش ډاډ ورکول هم د وخت ضیاع گڼي.

هغوی گرم نه دي، لویان باید لوی لوی کارونه وکړي، د سل دوه
سوه ماشومانو، بنځو د وژلو، سوځولو یا پر بمونو الوځولو پوښتنه
او له مخکې نه چاره کول د اوسني سیاست په ډیکشنري کې لوی
حماقت دی. ځکه نو افغان ولس باید خپلې د صبر اوسپلې تر سپین
غره اوچتې وساتي. د گیلو ټول فایلونه دې په زړونو کې ثبت کړي،
هسې هم د افغانستان قضایي سېستم وره مسئله په کلونو کې نه
شي حل کولای، ښه دا ده، چې د خپلو کوکو او نادودو دوسیه د
اخرت محاکمې ته وساتي.

د پنجاب امام

انسان هم عجيبه وړتيا لري. کله کله يې د کلونو مخکې خبرې يا کارونه داسې سترگو ته ودرېږي، لکه پرون چې تېر شوي وي. همدا لويه راسره هغه بله ورځ مازيگر وشوه، د شپږويشتو کلونو مخکې خبره!

هغه وختونه رايا د شول، چې په پېښور کې مهاجر وم. د کړاوونو او محرومیتونو داسې وختونه، چې کتابونه پرې ليکل کېدای شي، هغه نادودې، چې د پاکستان حکومت افغانان داسې ساتلي وو، چې د مرگ او ژوند په پوله ناست وو، په ميلياردونو ډالر به يې د همدې مهاجرو پر سرونو راټولول، خو په خروار کې به يې ايله د يوې اوربشې په اندازه مودې ته راکوله. په هغه وخت کې د پاکستان ټول ښارونه د ناولتيا او بېوزلۍ نړيوال سمبولونه وو. تنگ سرکونه، د يوې پيسې پسې لس خېزونه وهل او د فلاکت انتها! خو په لږه موده کې يې د همدې افغانانو د سرونو د سوداگرۍ په پايله کې د هر څه رنگونه بدل کړل.

په هماغه کلونو کې مې یو ملگری راپسې راغی او پنجاب ته د تللو یې راته وویل. تللو ته مې زړه نه کېده، خو ملگری مې راباندې گران و. له ناکامه ورسره روان شوم.

پنجاب ته تر رسېدو پورې مو په اورگاډي کې عجیب او غریب څیزونه ولیدل، دننه په ډبو کې د خلکو او بنځو دومره گڼه گوڼه چې بنځې به په کې لویې گېډې بې خاره پرتې او د نارینو پښې به ورسره لگېدې، خو هغوی پرې ری هم نه واهه. د اورگاډي له کړکیو د پنجابي خلکو سیل بله ننداره وه، دې خلکو هېڅ ډول اخلاقي او انساني ادا نه پېژندل او ښکاره به یې خلکو د سرک پر غاړو خپله اطراحیه اړتیا رفع کوله.

زموږ د رسېدو ځای د ساهيوال ښار و، چې له مخکې مې ملگری د منښتوب درک په کې کړی و. زما لویه ستونزه دا وه، چې په ټکي اردو او پنجابي نه پوهېدم.

دواړه په یوه شرکت کې منشیان شو، خو زما دنده د شپې له خوا وه. سهار وختي به د شرکت لوی پانگوال څښتن راغی او له هوتله به یې ډېره نری بدرنگه شنه پیتی راغونښته او داسې په مینه به یې خوږه لکه ایمان یې چې پرې راوړی وي.

په څو ورځو کې راته مالومه شوه، چې پنجابیان، د ورځپانې د لوستو، شیطان او نورو حرامیتوبونو سره ځانگړې دلچسپي لري.

د اتيا سلنو پورې د نارينو نومونه يې اوس هم د هندوانو دي. هغه خلك يې چې په لمانځه پوهېږي، په نشت حساب دي، روژه خود هغوی خپله خبره ده چې وايي (رمضان جاني، پتان جاني) هوا او اوبه يې له نارينه نه بنځه جوړوي، ځکه خو نو هر پنجابی له واده وروسته بېرته په اسانۍ کور ته نه ځي، خو سره له دې يونيم لاپه کې لوی لوی برېتونه پرېږدي او د بد معاشانو اکتونه کوي.

لږه موده وروسته يې له دې ځايه موږ يوه ساحوي دفتر ته تبديل کړو. دا ځل نو يو برېتور چاغ پنجابی، چې د هغه ځای د يوه وزير په څېر بنکاره کېده، هم زموږ ملگری کړ. د شپې به مو د سپيو له وېرې يو کونک سر ته اېښوده. په دغه ځای کې مو د دويمې شپې يو ماښام و، چې برېتور پنجابي مې له ملگری سره مرکه پيل کړه، هغه هم ورسره په اردو کې خبرې کولې، چې پنجابي د يوه خطرناک غږ په ملتيا گازات خوشې کړل. ډېر حيران په دې شوم، چې د برېتونو او باډۍ سره يې راته دا کار ډېر بې مناسبه بنکاره شو. ملگری چې مې زه ښه پېژندلم، نو په داسې حال کې چې پنجابي ته يې شا، ما ته يې مخ او او له پټې خندا يې نور زړه چاوده، ما ته د غلي کېدو اشاره وکړه. ما هم ځان غلی کړ، خو لس دقيقې به لاتېرې نه وې، چې پنجابي له لومړي په پورته اندازه د گازاتو د ايستلو يو بل خطرناک غږ وکړ. نور مې نو صبر تمام شو، د بالښت لاندې کونک ته مې لاس کړ او په غوسه مې ورته وويل:

- که ته د نر زوی یې بل واچوه، چې زه درسره څه کوم؟! .
پنجابي په وېره زما ملگري ته وويل:
- دا خان راته خطرناک ښکاري، ما ته ولې په قهر دی؟! .
ملگري مې په داسې حال کې چې له خندا يې نورې له سترگو
اوبښکې روانې وې، جواب ورنه کړ، خو ما بيا ورته وويل:
- زما خبره ورته ترجمه کړه او ورته ووايه، چې که بل ځل دې دا کار
وکړ، نو خوښ به دې شم.
- لنډه دا پنجابي پوه شو، د سهار چای مې لانه وڅښلی، چې مرکزي
دفتر ته وغوښتل شوم او هورې يې راته وويل:
- تاسې نور دلته کار نه شئ، کولای، ستا د لاسه شکايت شوی،
شېخ ياسين ويل، چې خدای وساتلم، گنې بېگه يې وژلم.
- په داسې حال کې چې میاشت مې لاپوره شوې نه وه، د شېخ ياسين
د گزاتو د اخراج له امله يې د انفکاک خبر راکړ. ورته ومې ويل:
- زه به هم ډېر خوشاله شم، چې د دې گازي وطن نه مې خدای پښې
سپکې کړي. نه پوهېږم، چې څو روپۍ يې راکړې، خو تېر
ماسپښين و، چې يوه جومات ته ننوتم. د اوداسه ځای ته چې لاړم،
نو نږدې مې کانگې کړې وې، هر يوه گل مو په مخ خپلې د گېډې
ټولې اړتياوې همدلته رفع کولې. په ډېره خواری مې اودس وکړ.

جومات ته چې ننوتم، نو امام د جومات انگړ جارو کاوه، یوې غاړې ته ودرېدم، خو لاسې سبځانه پوره نه وه ویلې، چې امام صیب یو خطرناک اواز وکړ، داسې چې په لږ وخت کې یې بوی ما ته راوړسېد، سلام مې وگرځاوه، له ځانه سره مې کنځلې وکړې او بیا مې وویل:

- خدایه دا څه حال دی؟! له دغو اوازونو خو یو ځای هم په امن کې پاتې نه دی، آن د خدای پر کور هم دوی دا گازی مېزایل را اوړوي.

د دې خطرناکو واقعاتو نه کلونه کلونه تېر شول، خو اوس مې هم هغه امام په یاد دی، حیران دې ته یم، چې اوس لا هم د جهاد فتواوې د داسې امامانو له لوري، زموږ هېواد ته راځي، چې خپل گازونه د خدای په کور کې هم نه شي کنټرولولی!؟

د جونگرې بیرغ

زموږ د کوڅې د دنکو مانیو په منځ کې یوازې د هغې کور خام و. کله چې به مې په ناپامۍ کې د خپلې پاس کوتې نه د هغې پر کور سترگې ولگېدې، نو پر زړه به مې نامالومي سپېڅلتیا اغېز وکړ، او داسې به مې گڼله چې د کوڅې شاندارې ودانۍ د یتیمانو په وینو جوړې شوې او ټوله ښکلا او پاکي یوازې په همدې خام کور کې ده.

د کوڅې نابیره پانگوال گاونډي چې به یې له کوره تېرېدل، نو هغوی به ورته په ترڅو سترگو کتل او ښایي دا ډول کور یې په کوڅه کې د ځانونو لپاره سپکاوی گڼه.

په کور کې یوه بوډی، بنسټه د دوو بوتکیو هلکانو سره اوسېده، هغې به په خپلو زهیرو لاسونو سهار وختي د کور جارو او نور کارونه پیل کړل او چې غرمه به شوه، نو دغو زلموتو ته به یې د هغوی له راتګه مخکې دسترخوان غوړولی و. هلکانو به په مینه ډوډۍ وخوړه او لږ وروسته به یې د آیسکریم ګاډۍ روانې کړې.

داسې ښکاره کېده، چې هلکان تر غرمې پورې بنسټه ته او نوره ورځ د ژوندانه د تېرولو لپاره مزدوري کوي. په دغه کوڅه کې چې مو لږ وخت تېر شو، نو پوی شو، چې ځوان زوی او انډور یې د کابل په جنگونو کې وژل شوي او بوډۍ ترور ته یې اوس لمسیان پاتې دي.

زما خونه په داسې ځای کې وه، چې که به مې ورکتل هم نه، خو په ورځ نیمه کې به مې سترګې خامخا د هغې پر کور لګېدې او لیدلو به یې د انسانانو د ژوندانه ټیټو او لوړو ته یوړم او د هغې بې عدالتۍ ژورو ته به یې ننویستم، چې په دا څو کلونو کې یې زموږ د هېواد ارزښتونه په سین لاهو کړل.

خو نن راته د بوډۍ کور نور هم ډېر په زړه پورې او حیرانوونکی شو، د هېواد د خپلواکۍ ورځې ته یوه ورځ پاتې وه، په پخه کوڅه کې راروان وم، ښي او کینې لوري ته مې قیمتې ودانۍ ولاړې وې، خو ټولې داسې وې، لکه روح چې په کې نه وي، د استقلال د ورځې د نمانځلو لپاره په کې یوه نښه نه وه. داسې ښکاره کېدل، لکه چې

خاوندان یې د نورو هېوادونو اوسېدونکي او پرته له ځان مړونې بل احساس نه لري او یا هم د خپلواکۍ د جشن د ورځې په رارسېدو خپه وي.

په همدې سوچ کې وم چې کور ته نږدې شوم، خو همدلته مې پر جونگرې پر دروازې داسې څه ولیدل، چې هک پک یې کړم.

د کور مخې ته ترور په داسې حال کې چې د بدن د کمزوریو نښې یې هر چا ته ښکاره کېدای شوې ولاړه وه. د هېواد ملي بیرغ یې پر خپل کور درولې و او داسې یې ور کتل، لکه په دې فکر کې وي، چې له ودرېدو نه یې ډاډمنه ده. څه شېبه یې تر شا غلی ودرېدم او بیا مې ورته وویل:

- ترورې سلام.

مخ یې راواړاوه:

- وعلیکم. لاندې باندې یې راته وکتل.

لکه چې څوک د ډېرو احساساتو لاندې راغلی وي:

- ترورې! دا څومره له ویاړه ډک کار دې کړې؟! په یوه محل او ماڼۍ

دا ویاړ نشته او تا دومره لوی بیرغ درولې!؟

سر یې ټیټ او بیا یې سترگې پورته کړې:

- زویه د ډاډ او خوشالی لپاره خو بله ورځ نه لرو او بیا خوش شاه امان
الله او د ازادۍ د لارې شهیدان په مور د دومره حق لري، چې یاد یې
کړو.

سترگې مې راډکې شوې:

- ترورې! ستا جونگره په نن ورځ د لویو چارواکو او پانگوالو له
مانیو ډېره شانداره بنکاري. دا دنگ محلونه ستا تر جونگرې ډېر
تیت او خاوندانو یې تش په نامه د افغانانو جامې اغوستي دي. ستا
دا کار د هېواد د حق د اداینې لوی ثبوت او هغوی چې دا احساس
نه لري، ورته لوی شرم دی. له دې سره یې لاسونو ته د بنکلولو لپاره
تیت شوم او بیا مې د جونگرې پر دېوال د هېواد ملي رپانده بیرغ ته
یوه شېبه په حسرت وکتل!!!

د جشن درواغ

نن ما بنام چې کور ته راا غلم، نو ماشومان مې راته حيران شول. وپرې لور مې په ترورتيا وويل:

- پلاره! په دې بيرغ څه کوي؟

- لورې سبا ته جشن دی، دا مې د دې دپاره راوړې، چې د خپل کور په دېوال يې وڅړو. بلال په سپېڅلتيا پوښتنه وکړه:

- پلاره! مېلې په کې شته؟

کېناستم:

- زويه سړکال حکومت ويلي، چې سړني جشن به په شاندارو مراسمو نمانځو. خدای دې وکړي، چې رښتيا هم د ازادۍ د گټلو دا ورځ د

پخوا غوندي بنکلي او له عظمت او مېلو ډکه وي. دې کې يې مور له چايو سره رانوته:

- سرپه! خبرې مې دې واورېدې، ما د افغانستان د جشن ډېر صفتونه اورېدلي، خو ورپسې رنده دې کړم، اخر موږ هم انسانان يو، سبا به مو خامخا وړې!

- بڼه ته دا چای واچوه، سمه ده! بلال موسکي شو:

- پلاره دا جشن څه ته وايي، تا پخپله ليدلی؟

- زويه! سرکال زموږ د هېواد د خپلواکۍ شپږ نوييمه کليزه ده. په دې ورځ غازي امان الله خان او د دې هېواد نورو باتورانو، انگرېزانو ته ماتې ورکړه، افغانستان يو خپلواک هېواد شو او بيا به هر کال په همدغه ورځ زموږ حکومتونو او خلکو دا ورځ لس ورځې نمانځله. د هېواد ملي پوځ به رسم گذشت کاوه، په لسگونو جېټ الوتکې، ټانکونه او زغره وال موټر به د هېوادوالو له مخې داسې منظم تېرېدل، لکه په کمپيوټر چې جوړ شوي وي. له دې سره به د ټولو خلکو سترگې له اوبنکو ډکې شوې، ټول ښار به له رڼاگانو ډک و. د کابل لوی چمن کې به کړۍ شپه اتونه، لوبې او سندرې وې، دا داسې جشن و، چې د نړۍ له ډېرو هېوادونو نه به يې په سلگونو بهرنيان نندارې ته راتلل.

سپوږمۍ راته په ماشومانه انداز رانږدې شوه:

- پلارځانه اوس خو به موږ خامخا وړې. زه به مې خپلې نوې جامې واغوندم.

بلال:

- پلاره موږ هم خپل پوځ لیدلی شو؟! زما د هغوی توپکونه ډېر خوښېږي.

- ولې نه، هر څوک یې لیدلی شي، دا خو همدا زموږ د خاطرې تېرېږي.

د شپې څو ځله راپسې اولادونه راغلل او بیا بیا یې رانه جشن ته د تللو اقرار واخیست. د شپې د تېرو وختونو د جشنونو په خیالونو کې ویده شوم او سهار به مو لاچای نه وڅښلی، چې بلال او سپوږمۍ راته د کوچنیو کومانډویانو په څېر سر ته ولاړ وو. د ژمنې سره سم مې درې واړه په یوه ټیکسي کې روان کړل. زه په دې سوچ کې وم، چې د ښځو د ناستې لپاره به ځای وي، که نه، چې دې کې یې رانه وپوښتل:

- د بلال پلاره! په پېښور کې کې خو به چې جشن و، نو په هر کور به ډېر بیرغونه راځوړند وو، خو دلته نه په کورونو او نه په بازار کې کوم بیرغ ښکاري؟! پوښتنې ته یې بې ځوابه شوم، په زړه کې مې تېر شول، چې رښتیا هم په داسې یوه هېواد کې چې نه تاریخ لري او نه کوم اتل، خو بیا هم خپله ورځ په ډېره مینه نمانځي، خو دلته

دغه لویه ورځ داسې ده، لکه په ټول ښار کې چې عمومي ماتم وي. همدې کې د محمود خان پله ته نږدې شوم. سپوږمۍ رانه پوښتنه وکړه:

- پلاره د جشن ځای کله رارسېږي؟

- لوري همدا دی، ورته راوړسېدو. بلال:

- زموږ پوځ به همدلته راځي؟

- هو همدا یې د تېرېدو ځای دی.

د ټیکسي ډرېور مې ودراره، پیسې مې ورکړې.

حیران شوم، لکه چې تېروتنی یم. یو نیم موټر پر سرک روان و. ځای ځای به پولیسو موټرې ودرولې، خود ناستو خلکو درک نه و. زړه کې مې تېر شول، چې ښایي د جشن نېټه مې هېره کړې، بله ورځ به وي. له یوه سړي مې پوښتنه وکړه:

- وروره نن گنې د زمري اته ویشتمه نه ده؟

- هو، نن د جشن ورځ ده.

- دلته خود جشن هېڅ نښه نه ښکاري.

په خدا شو:

- وروره بېگانه یې یو څو پتاقۍ والوځولې، خو بس همدا جشن و او تېر شو.

- ولې هغوی خو اعلانونه کړي و، چې په شانداره توګه به یې
نمانځو.

- زه هم د همدې دپاره راغلی وم، بس څه ووايم؟! له دې سره سرې
روان او په داسې حال کې چې اولادونو ته مې بې ځوابه او ملامته
وم، په موټر کې کېناستو. مېرویس رانه ورو وپوښتل:
پلاره:

- ما خو خپل پوځیان ونه لیدل؟! هغې ته مې څه ونه ویل، خو زړه
کې مې ګرځېدل، چې کاشکې یې سړنې جشن ښه نمانځلی وای،
که په دې لاره کې موږ یو څو کسه مړه هم وای، باک یې نه و خو چې
د دې هېواد اولادونو او د هېواد دښمنانو ته مو خپله خپلواکي
ښودلې وای. په همدې کې کورته ورسېدو، لامود کور دروازه نه وه
خلاصه کړې، چې سپوږمۍ راته په ماشومه ژبه وویل:

- پلاره! تا خویل چې زه درواغ نه وایم. خو تا په جشن کې ولې موږ
ته درواغ وویل!؟

د خور راتلونکې

د خره یا د هغه د زوی (کوټي) په برخه کې لس دولس کاله مخکې ما لیکنه کړې او د حقوقو په هکله یې چې څه لازم وو، هغه مې د ډېرو تر غوږونو رسولی وو. دا چې تر اوسه د دې ځای د انسانانو هر څه هره ورځ تر پښو لاندې کېږي، نو خره خوارکي به د چا په یاد وي؟! خو بې له ویلو زموږ هم بله لار نشته.

په هر ترتیب، دا چې پرته له خور زموږ د هېواد خلک بله چاره نه لري، نو په اوس وخت کې هغه گواښ چې دغو شریفو څارویو ته متوجه دی، زه مجبور کړم، چې یو ځل بیا د دوی پر وړاندې د روان ظلم نه هېوادوال خبر او په دغه لار کې چې کوم تاریخي مسوولیت دوی لري، هغه ور په یاد کړم.

موږ افغانان رښتیا کبرجن او بې فکره خلک یو. موږ ته هر هغه شی، چې کمزوری وي، نو نه یې په قدر پوهېږو او نه هم ورته د سپړتوب په سترگه گورو.

خبره مو د خره کوله، که د خرو کارونو ته په سرسري نظر وکتل شي، نو دا ترې جوتېداى شي، چې هغوى خپل مسووليت په ټولنه کې په احسنه توگه ادا کړي او لاتر اوسه خپله روزي حلالوي. د جهاد له پيله تر پايه همدا خره وو، چې په سختو لارو به د درنو پېتو سره روان وو. په کوم غره کې چې به د چا نيکه يا نيا ناروغه شوه، نو په خره به يې تر ډاکټره رارسوله. د غرونو نه پرې لرگي راوړل، پټيو ته پرې سرې چلول، ژرندو ته پرې غنم وړل، لنډه دا چې څه وو، چې خرو به په پټه خوله نه کول؟!

په خواشینی سره د وخت په تېرېدو او د دېموکراسۍ په راتگ سره د خرو ارزښت ورځ تر بلې په کمېدو شو. هغو خلکو چې پخوا به يې څه نا څه خره په گېډه ماړه او په تن ډولي ساتل او بيا به پرې نشه مېلو ته روان وو، هغوى د موټرو خاوندان او د خرو سره يې مينه کمه شوه، خو سره له دې ټولو، خره اوس هم زموږ په ټولنه کې ځانگړی مقام لري او د ډېرو کليوالي خلکو لاس اوس هم پرې سپک دی.

خر د درناوي وړ حيوان ځکه دی، چې په پټه خوله ډېر کار کوي، د کرهڼې او با وړلو خدمتونه يې له هېچا پټ نه دي، پرته له شکه د سترو موجوداتو همدا خاصيت وي، چې د ښو په بدل کې له چا تمه نه کوي، د وړتيا يوه بېلگه يې دا ده چې په هغه ځايونو کې چې

ماشین کار نه شي کولای، خري يې بې تکلیفه کوي، لنډه دا چې د دې هېواد د ابادۍ ډېره برخه په خرو پورې تړلې ده.

له بده مرغه د هېواد د دښمنانو پر موږ دا هم نه لورېږي، چې موږ دې په کافي اندازه خره ولرو. دغو د ظالم اولادې خو له موږ هر څه وتروړل او اوس يې راباندې دا نه لورېږي، چې موږ دې هم د دې خاورې په ابادولو کې له خپلو افغاني خرو نه گټه واخلو. ځکه نو هغوی اوس يوه خطرناکه لوبه پيل کړې ده. هغوی زموږ ځينې خلک هڅولي تر څو خره ترې په گرانه بيه رانيسي. که دلته يو ښه ځوان او صحتمند خر په څلور زره افغانۍ وي، نو هغوی يې ترې په اوه زره افغانۍ په خوشالۍ اخلي. په پاکستان کې نو بيا د خرو سوداگر په همدې خره درې چنده پيسې گټي. غوښه يې د لاهور او پنجاب په نورو بازارونو کې د خوسکي د غوښې په بيه پلورې او څرمن يې په دېرش زره کلدارې په چينايانو پلوري. وايي چې د خره له څرمنې نه د نجونو او ښځو لپاره ډېر گران بيه بلاپوشونه او دستکولونه جوړېږي. ځکه نو

که د افغانستان حکومت د خپلو افغاني خرو د کنټرول غم ونه خوري، نو لري نه ده، چې د هېواد دا صادق خادمان په لنډه موده کې وړک شي. بيا به نو زموږ ډېر هېوادوال د غرونو له تړو خپل ناروغان تر سرکونو په شا راوړي او له بې شمېره نورو ننگونو سره به لاس وگربوان وي. تر ټولو د شرم خبره به دا وي، چې بيا موږ خرو

ته پروپوزلونه لیکو او د افریقې نه یې په سوال راغواړو او د کراچۍ په بندر کې ورته په میاشتو میاشتو زموږ سوداگر مرګونی انتظار کوي. د دې تر څنګ د مدني ټولنو فعالو غړو ته په کار ده، چې د افغانستان څره نور له حلالو او ورکېدلو وژغوري، په دې برخه کې باید لاریونونه او غونډې وکړي. که داسې ونه کړي، نو ګوره زموږ د هېواد د خړو راتلونکې له همدا اوسه له جدي خطر سره مخ ده!!

د شاعرۍ تباهي

د ښار د گڼې گونې په برخه کې روان وم، چې پر یو سړي مې سترگې ولگېدې. مخې ته یې د اوږدو تسپو لرونه اچولي وو او داسې ښکاره کېده، چې د پرې تسپې یې له لرگي جوړې وې. سړي ته چې پر پیاده رو ناست او څادر یې تسپو او مسواکونو ته غوړولی و، نور هم څیرشوم. زما گومان سهي وخوت، په ځاني صاحبزاده صیب و. د دې لپاره چې رانه ونه شرمېږي، مخ مې بل لوري ته واړاوه او له افسوسه مې ځانه سره داسې څه وویل، چې په مانا یې زه هم پوه نه شوم. لاپوره روان شوی نه وم، چې راسره ملگري مې راته وویل:

- پوه مې کړه، څه خبره ده؟ دومره دردمن اه دې وکړ؟!

ملگري ته مې انکار نه شو کولی او نه مې هم باید کړی وای، ورته ومې ویل:

- دا زمور پخوانی ملگري و، خو شاعرۍ تباہ او برباد کړ. په حیرانو کو سترگو یې راته وکتل:

- شاعرۍ څنگه تباہ او برباد کړ؟! دچایو سماوار کې کېناستو. ښه شاعرۍ نو څنگه تباہ او برباد کړ؟

- په پېښور کې یو وخت د مهاجرو شاعرانو بازار ډېر گرم و. داسې اونی به نه وه، چې د شاعری کومه ټولگه به نه چاپېده. په کوم دوکان کې به چې موږ کېناستو، نو د فرهنګیانو به پرې د مچانو په څېر گڼه گڼه وه. یوه نیمه ورځ به صاحبزاده صیب هم دوکان ته راته. د شاعرانو او لیکوالو خبرې به پرې ډېرې ښې لگېدې. څه خو یې ښایي خپله وړتیا او څه هم د چاپېریال اغېز و، چې بله ورځ صاحبزاده صیب هم خپل یو نوی لیکلی شعر راوړ. زړه نه زړه یې ملگرو ته ارشاد کړ. که څه هم د مانا او ښکلا له پلوه په کې هېڅ هم نه و، خو له نېکه مرغه قافیه کې یې دومره جمپونه نه وو. ملگرو وهڅاوه، تر خوشاعری ته دوام ورکړي. هڅونه نه وه، سم په اور باندې د عراق پټرول و. په موږ ټولو کې د صاحبزاده صیب ژوند له اقتصادي پلوه ښه و. په پېښور کې دوه سوزوکی او درې ریکشا گانې لرل، په هغه وخت کې ډېره لویه خبره وه. خو د ملگرو هڅونې ترې د دنیاوی گټې سره مینه په لږ وخت کې واخیسته او هغه یې په خپلې شاعری مین کړ.

له دې وروسته به صاحبزاده صیب په اونی کې یو ځل راته، خو لږ تر لږه به شل دوه ویشت شعرونه ورسره وو. نور یې نو خپل ځان ته هم د پخوا په څېر پام نه و، د جامو پخوانۍ ښکلا یې د خپلو غزلو رنگینيو په مخه کړې وه. یو څو میاشتنې لاتېرې شوې نه وې، چې د دوکان پر ملگري یې د خپلې مجموعې د چاپېدو زیری وکړ. موږ

ټولو له مخکې مبارکي ورکړه او صاحبزاده صيب په برېتونو کې يوه خوندوره موسکا وکړه. په خبرو خبرو کې مالومه شوه، چې هغه د شلو کلونو شاعري په څلورو مياشتو کې پوره کړې او د مجموعې د پاڼو شمېر يې اته سوه نولسو مخو ته رسېده. مور ټول يې هک پک کړو.

د دوکان ملگري چې ورته حساب وکړ، نو په بڼه کاغذ د زرو ټوکو د چاپ ۴ لکه او دېرش زره کدارې کېدې. ناست خلک نور هم حيران شول، ځکه د هجرت په هغو شپو کې به د اوسنيو وزيرانو په جېبونو کې ايله اتيا کدارې په تکليف پيدا کېدې. صاحبزاده صيب هم لومړی لږ فکرمن شو، خو وروسته يې وويل:

- سهې ده بس چاپ يې کړه، خو بيه ورته څو وټاکو او له دې سره يې د حساب وړوکی ماشين له جېبه راوويست. ۴ لکه او دېرش زره يې چې پر زرو تقسيم کړې، نو د هر ټوک بيه ۴۳۰ کدارې شوه، خو صاحبزاده صيب ورته وويل:

- د يوه ټوک بيه پنځه سوه وليکه! دوکاندار ملگري ورته وويل:
- سمه ده وبه شي.

مور حيران وو، چې صاحبزاده صيب به دومره روپۍ له کومه کوي؟! خو په کومه ورځ چې يې د شعرونو ټولگه چاپ شوه، نو د واسکت له دننه جېبونو يې بندلونه راوکنبل، هغه د دې فرهنگي قربانۍ لپاره په لږو ورځو کې خپلې موټرې او ريکشي پلورلې وې. د کتاب

په چاپ سره ټولو د زړه له تله مبارکي ورکړه. هغه ډېر خوشاله شو، ټکنده غرمه وه، صاحبزاده صيب د کتاب په شيريني کې له هوتله يو مست کړايي راوغوښت.

د شعرونو د ټولگې خو ټوکه دوکان ته رارسېدلي وو، په کار وه، چې ټولگه نه، د شعرونو پنډ ورته ويل شوی وای، ځکه شپږ کلن ماشوم او اويا کلن بوډا خو نه شو پورته کولی.

له چاپ وروسته، صاحبزاده صيب د خرڅلاو لپاره په دوکان کې د کتابونو د اېښودو غوښتنه وکړه. د ملگري دوکان مو تنگ او کتابونه ډېر درانه وو، خو مجبور و، بڼه يې ورته وکړه، سل ټوکه يې دوکان کې په ډېره خواری کېښودل او د نورو يې کور ته د وړلو تاييا وکړه. د صاحبزاده صيب په اند که ټوک په پنځه سوه پلورل شوی وای، نو هغه ته يې اويا زره کلداری گټلې.

له دې وروسته به د هرې مياشتې په پای کې هغه يو ځل دوکان ته سر رابښکاره کاوه، خو په درېو مياشتو کې د ثواب لپاره يو هم خرڅ نه شو. د ملگري په غوښتنه يې بيه راټيټه کړه، خو په کال کې يې بيا هم چا پانه وانړوله. دواړو ته بله لار پاتې نه وه، بيه وار په وار راټيټېده. پنځه کاله وروسته خبره اخر دې ته راغله چې د يوه ټوک بيه شل کلداری وټاکل شوه، دې کې هم شپږ مياشتې تېرې شوې، چې د پښتو د شاعری د بنسنانو د صاحبزاده صيب يو کتاب هم وانخيست. نور نو د صاحبزاد صيب ژوند له اقتصادي پلوه په ټپه

ودرېد. دگتې وتې وسيلې يې لارې او د کرايي کوره يې نوره کله هم په تلو وه. خوارکي له دوکاندار سره په تول خبره وکړه. په پای کې په دې سره سلا شول، چې زموږ دوکاندار ملگری ترې يو افغاني من کتابونه په شل کلدارې واخلي.

په بله ورځ په داسې حال کې چې صاحبزاده صيب د خپلو خيالونو او ارمانونو نه ډک نهه سوه ټوکه کتابونه په اوږده کراچۍ کې پخپله راکشول، د دوکان له څنډې موږ ته ښکاره شو. پر مخ يې خولې راروانې او سکمونه يې کول، چې له بده بخته د ښار يوې ژورې ويانۍ کې پرې کراچۍ چپه او کتابونه پرې د پاسه راپرېوتل. په يوه منډه ورغلو، صاحبزاده صيب مو له ناولو اوبو راوويست. تر پنځو لوتو اوبو تر کارونې وروسته مو ايله د هغه مخ وليد. يو نيم، نيم ککر کتاب مو هم ورته له لښتې راوويست، خو د ځينو د پاکولو هېڅ چاره نه وه، صاحبزاده صيب مو له لاسه ونيو، هغه داسې روان و، لکه زنگون چې يې ډېر خوږ شوی وي. لږ وروسته ودرېد او بيا يې د تگ پر وخت پاتې کتابونو ته په داسې دردمن نظر وکتل، لکه شاعري چې ترې ټول ژوند اخیستې او هغه يې د تلپاتې تباهي پرلازه روان کړی وي!!

د شرافت حرامیتوب

له هغې ورځې نه چې دې خاوره کې گډوډي جوړه شوه، نو له هماغه وخت مې د ورځې په تېرېدا سره د ذهن بېرې د ژوندانه ناخوالو دومره بنورنده کړه، چې د ژوندیو په کتار کې په ډېره خواری حسابېدم، خو په حقیقت کې مې د بدن هر رگ د سیتار د تار په څېر اهتزاز کاوه.

د وژنو، ظلمونو او نورو نادودو سره خو معتاد شوم، خو ځینې نارواوې مې بالکل نه شوې زغملې. ما ډېر ژرنده کړي، نالوستي او د خدای په قهر ککړ خلك وليدل، چې له ډېرو خواو نه ستر خلك شول، هغه خلك چې د ولېرې له امله به ورکړه موږکان په دایمي زکام اخته وو، د وخت په تېرېدو سره یې اولادونه د نړۍ د نازولو په کتار کې ودرېدل. د دوی دغه سترتوب یوازې له مادي پلوه نه وو، دې ډول خلکو دا چانس هم درلود، چې پر سترو سترو چوکيو کېني او د ډېر وخت لپاره پر خلکو باداري وکړي.

په کور کې به یې په همدې پېغور راکاوه، چې د دومره زده کړې، خدمت او هلو ځلو سره زموږ ژوند د زیري بابا له ملنگانو نه بڼه نه

شو. داسې پوهه دې په توپ والوځي، چې په درد نه خوري، له يوې نه دې دوه نه کړه او ....

د کور خبرې چې به مې واورېدې، نو د افغانستان د سياسي وضعې په څېر به ورته ناڅوابه شوم. زه هم حيران وم، چې څه ووايم، خو ځله مې په وسو وسو وويل:

- نور څه وکړم، خپلې هلې هلې ځلې کوم، کار کوم او په حلالو پيسو ايله همدومره کېږي چې ژوندي پاتې شو. نور حراميتوب مې زده نه دی او د شرافت په ژوند کې دلته انسان ته ايله کچالو او ډوډۍ ورورسېږي.

راته وويل شول، چې په اوس وخت کې حراميتوب يو عام رواج دی، د دومره پوهې او زده کړې نه خو لږ حراميتوب او چالاکي بڼه ده!

خبره يې بده نه وه، خو د دې کار لپاره هم فطري وړتيا اړينه ده. که څه هم دوه ځله راته د غلاطلايي فرصتونه پيدا شوي وو، خو چې رښتيا درته ووايم، په خپل ضمير بريالی نه شوم.

کله کله چې به مې خپل پخواني سپېره، مگر اوسني شتمن ملگري وليدل، نو په خدا کې به مې ورته وويل:

- ياره! لږ د غلا او حراميتوب چل خو ما ته هم وښايست. هغوی به د ځواب پر ځای په خدا او بيا غلي شول. زړه کې به مې ويل، چې زموږ به هېواد کې خو د هر ډول ظرفيتونو د لوړولو ورکشاپونه او

کورسونه جوړ او لاجورپېري، کاشکې داسې یوه اداره پیدا شي، چې ما کې د دروغو، چاپلوسی او غلا وړتیا پیدا او په دې برخه کې مې داسې وروزي، چې د نورو په څېر زه هم د احساس او وجدان سره د تل لپاره د نن وخت د عاطفې په څېر خدای پاماني وکړم.

په همدې فکر کې وم، چې نابیر مې پر داسې یوې لوحې سترگې ولگېدې، چې نوم یې حیران او بیا خوښ کړم.

(په شرافت کې د حرامیتوب د زده کړو مرکز)

په خوشالی مې د مرکز کوايف له چوکیدار نه وپوښتل:

- وروره په دې مرکز کې هغو خلکو ته زده کړې ورکول کېږي، چې تر اوسه یې غلا، تالان، بې وجداني، غوره مالي یا بل کوم ټیټ کار نه وي کړی او د اقتصادي پلوه لاد خدای په قهر اخته وي.

سړی راته ډېر مخلص ښکاره شو، ورته ومې ویل:

- خو د دې ټولو سره سره یو ژوندی وجدان په کې څنگه وژل کېدای شي، زه خو دا ستونزه لرم؟.

په حکیمانه انداز یې وویل:

- په لومړي سر کې هر انسان همداسې وي، د دې کورس استاذان له مختلفو تاکتیکونو نه کار اخلي، هر څه په تدریج سره پر مخ ځي او پخپله به که خدای کول درنه په لږ وخت کې لوی انسان جوړ شي.

بیا مې وپوښت:

- د چاپلوسۍ تدریس په کې هم کېږي؟ خو ما ته د غلانه هم دا ډېر سخت کار ښکاري.

ویې خندل:

- وروره! دلته چاپلوسی په ډېر هنري انداز او د یویشتمې پېړۍ سره سمه د دېموکراسۍ په رڼا کې ښودل کېږي. دې مرکز کې هغه استاذان چې په چاپلوسۍ کې ډاکټري لري او د دې هېواد ستنې دي، ښودل کېږي.

له خوشالۍ نه موسکې شوم.

- ښه یانې ما نه هم چاپلوس او غل جوړولی شي؟

ویې ویل:

- ډېر په اسانه، بس لږ همت په کار دی، خدای پاک وایي ته حرکت کوه، زه په کې برکت اچوم.

- ښه نو وروره میاشتنی فیس یې خومره دی؟ دا ستاسې ځای خو مې ډېر خوښ شو، زه خو خپل وجدان د پلۍ پرک ته کېنولم.

- د میاشتې درې سوه ډالر.

په حیرانۍ:

- درې سوه ډالر؟!

سترگې يې برگې کړې:

- ولې دا تا ته ورپه خبره بنکاري، چې غلا او چاپلوسي هم وکړې، خو دا هر څه په شرافت کې وي، څوک درته غل او چاپلوس ونه وايي؟!.

له دې سره د فیس له وېرې یو لوی گام شا ته شوم، خو ورسره د بنسار په یوه ژور ناولي لښتي کې روالوېدم. او بیا داسې بنکاره کېدم لکه په حرامیتوب کې د شرافت احساس مې چې په هماغه ککړو اوبو کې چوکیدار ته پرېښی وي!!

د غم خوشالي

په دې راته ځان ناځوانه بنکارېده، چې د دوست د پلار مړینې ته مې په خپل وخت ونه رسېدم؟! که رښتیا خبره شي، نو دومره گرم هم نه وم، په سوونو کیلو مټیره لرې او خبرېدا مې دوه ورځې وروسته. خو ورځې وروسته یې د کور کوڅې ته ورسېدم. له مخکې مې له ځانه سره د همدردۍ او خواخوږۍ خبرې جوړې کړې او چې کله یې هوجره کې غلی کېناستم، سره له دې چې باید یو اوږد سورت مې قرائت کړی وای، خو پرته له انا اعطینا نه مې بله چاره نه وه، ځکه مې نو له ناچاری د هماغه په قرائت په اوږده انداز پیل وکړ. وروسته مې د دعا لاسونه پورته او په ژرغوني بڼه مې وویل:

- کاکا دې خدای وبنښي، هغه ته دې خدای جنتونه ورکړي او تاسې ټولو ته د زړه صبر. حقه لار ده، ټول پرې وروان یو. زما زړه لانوره همدردی هم غوښته، چې ملگري مې په خندا وویل:

- دا خبرې پرېږده، چای زر وڅښه چې بهر وځو.

د ملگري په خندا مې شک پیدا شو، په خپل خپګان حیران غوندي شوم، ورته ومې ویل:

- کاکا خو په رښتیا وفات شوی؟ هغه بیا موسکی شو:

- کاکا به خپل کار کړی، پاڅېره چې وځو. له دې سره نېغ پاڅېدم،
دواړه پتو ته لاړو. شک مې نور هم ډېر شو:

- هلکه ما خو به څه تېروتنه نه وي کړې، چې خاندې؟ زه خو خبر
شوم، چې درې ورځې مخکې کاکا په حق رسېدلی او تا ته چې
گورم؟!

هغه بیا په خدا شو:

- خبره دې سمه ده، په رښتیا مړ شوی.

- نو ته خو هېڅ خپه نه یې؟! دې نه مالومېږي، چې زه تېروتی یم. ته
ټوکه کوي، ځکه د سورت د ویلو پر وخت هم ته خوشاله ښکاره
کېدې.

- وروره خوشالي څه چې زموږ په ټول کور اختر دی. ملگري ته مې په
حیرانۍ وویل:

- د پلار مرگ او خوشالي؟! په شونډو کې موسکی شو، دواړه په
پوله کېناستو:

- هغه پلار نه و، د غم گوډي و، گوډي.

- یاره دا څه لوبه دې راخیستې؟! هغه خو به د خلکو مسئلې حل
کولې، هغه څنگه د غم گوډي و؟!

- دا خو بېله خبره وه، چې بهر به د یوه پښتني غوندي و، خو که د کور کيسې يې درته وکړم، نو بيا به وايې، چې افرين دې پر تاسې وي، چې د پلار په نامه د بلا سره مو دا بلا کلونه څنگه تېر کړل؟! په خبره کې يې راته وزن بنکاره شو. هغه وويل:

- له شرمه مو کلونه کلونه چاته حال نه شو ويلی، داسې ورځ به نه وه، چې د هغه د لاسه به ټول کور په اور کې نه و، ولاړ. مسلمانان پلار نه يو اسماني عذاب و، چې پر ټول کور نازل و، ايله مو هډوکي سپک شول.

- ياره زه خو دې حيران کړم، ما سره خو به يې ډېره بڼه ستړي مه شي کوله.

- چې نه يې منې، نو يو څو نادودې يې واوره! داسې ورځ به نه وه، چې زما ناروغه مور به يې بې گناه او بې خطا نه وهله. داسې وهل، چې د هغې خوارکي له غوښو خلاص وجود به يې په هوا کې پورته او بيا به يې پر ځمکه راوويشت. خويندې چې به مې د هغې خلاصون ته راغلي، نو له وپښتانو به يې ونيولې. په خدای باور وکړه، چې اوس مې هم د خويندو د سر نيمايي وپښته نشته. دا خو د هغه ورځنې عمل و. د کور د خلکو د مړي ژوندي جامې به يې له بکسونو راويستي، د حوبلې په منځ کې به يې تيلی ورته کړ. د هغه په دې عمل به حيران شو، چې څه ورسره وکړو؟! که مو واهه،

په تربورانو او مسلمانانو کې مو نوم بدېده، بس بې له صبره به بله چاره نه وه.

په ډېرې حیرانۍ مې ورته وویل:

- هغه خو ناروغ هم نه و، روغ جوړ بنکاره کېده.

- وروه که زما دا کیسه څوک ولولي، خلک به وايي، چې رواني ناروغي يې لرله، خو قسم په خدای که نه ناروغ و او نه بل څه. ډېر وخت وروسته به مو که کله غوښه يا چرگ پوخ کړ او يوه ماشوم به ترې لږ څه خوړلي وو، نو ټول دېگ به يې پر ځمکه وويشت او په هر څه به پښو وڅوت. که مېلمه به راغی، نو مور سره به مې يې د جنگ بانه جوړه کړه، د مېلمه تر تگ وروسته به يې د هغې غریبې په مخ په داسې حال کې چې پام به يې نه و، يو مرگونی گوزار وکړ. تر ټولو بده يې دا وه، چې يو غټ مېخ او څټک ورسره و، د جنگونو نه وروسته به يې دیکچي او چایرونه راواخيستل او ټول به يې سوري سوري کړل. که د دغو اعمالو د مخنيوي پر وخت به دې لاس وروړ، نو داسې څه يې درسره کول، چې والله که يې له تومته په پنځه څلوېښتو کالو کې خلاص شوی وای. زموږ په کور کې بې زما نه چې پښې به مې ترې سپکولی داسې څوک نشته، چې يا يې سترگه شنه نه وي او يا يې هم سر څو ځایه مات نه وي. که نورې خبرې يې درته وکړم، نو بيا به وايې به چې څو کاله مخکې دې بايد وژلی وای.

د هغه خبرو ته ډېر حیران او غلی وم.

- په خدای باور وکړه، چې وروسته له ډېرو کلونو مو ایله دا درې شپې په آرامه خوب وکړې. قسم په خدای که په کور کې هېڅوک هم ورپسې خپه وي. ته خو مې ورور یې، رښتیا خبره مې درته وکړه. هسې د دنیا له شرمه یې فاتحه اخلو، ځانونه خپه ښکاره کوو، خو خلك خبر نه دي، چې موږ په دې غم څومره خوشاله او آرام یو؟!.

د گرداري کوټ

ماخوستن چې کله کوټې ته راننوتم، نو د دفتر ملگري مې په عجيب حالت کې ناست وو. د چا د سر وېنسته ولاړ بڼکاره کېدل او د يوه نيم په کې د گربوانه تنی شکېدلې وه. گردارې له نورو لږ وړاندې ناست، خو نن شپه يې سترگې داسې خړې غوندې وې. دواجان چې په غياب کې موږ گردارې باله، د خدای په عظيم الشان قدرت عجيب او غريب انسان و. له سره تر پښو يې بدن يو ډول، چې په تمامه مانا پرې د باميانو د يوه بې ترتيبه کچالو تسل په اسانۍ کېده. هغه به د خپلې ونې د ټيټوالي د پوښلو لپاره د لويو پوندو بوتان په پښو کول او داسې مزل به يې کاوه، لکه د افغانستان ټول جنايتکاران چې يې په رڼا ورځې وژلي وي.

هغه دوه مياشتې مخکې رانازل شو. په لومړي سر کې يې دنده دا وه، چې دفتر ته گلپيان، الوگان او نور خوراكي توکي راوړي. د خپلوی دې کور اباد وي، دوه مياشتې وروسته د دفتر د مشر په اسلامي لورينه برناحقه منيجر شو، منيجري نه د نعمتونو او امکاناتو يو ډنډ و، چې گردارې په کې چټکه لامبو پيل کړه. د

خودی، جوهر خو یې لاله پخوا نه پیاوړی و، خو منیجری، ترې سم یاغي آس جوړ کړ.

له دې وروسته نو گرداري هغه پخوانی گرداري نه و، د گلپیانو، لوبیاو او الوگانو خوراک یې مور ته پرېښود او پخپله به یې بې له چوپان کباب، انرژیانو، شاتو او نورو جنتي نعمتونو نور څه تر ستوني نه تېرول. د هغه په لباس، حرکاتو او ډېر څه کې بدلون راغی. ډیره برېت به یې هر سهار خریيل او د سپریو ډډزو به یې ټول دهلېز پر سر راخیستی و. هغه مصنوعي کبر هم پیل کړ، د چا سره به یې په اسانۍ خبرې نه کولې، خو د خدای کارونه وو، چې دا هر څه ورسره پردې پردې ښکاره کېدل. گرداري که به هر څومره ځان عصري عصري کړ، خو خدای چې څوک په طبعي توگه څه ته نه وي جوړ کړی، کله جوړېدی شي. که داسې وای نو زراعتي چورگوري به په دومره وزن اوس زموږ په ټولنه کې د چرگ مقام تر لاسه کړی وای.

د ژمي د موسم په رارسېدو سره گرداري وغوښتل چې خپله سلیقه لا پسې ښکلې کړي، ښار ته لاړ او خدای خبر په څو زره افغانیو یې یو کوټ واخیست. د کوټ په اغوستو سره له گرداري نه سم د مېلمنو بالښت جوړ شو. لنډه و نه، تنگ کوټ او بیا داسې چې یو څوک دې خپتیا هم وي او ورپسې یې د کوټ ټولې تنۍ تړلې هم وي، تاسې خپله فکر وکړئ، چې څنگه به ښکاري؟! د گرداري کوټ، کوټ نه، سم د کبر او پوکۍ خورجین و. هغه به تر کوټ وروسته په داسې حال

کې چې غټ سر به یې بې ضرورته بنور بده، په شمار لو گامونو د هر چا خونې ته ورننوت. د دفتر کارکوونکي به هم ورته پاڅېدل، خو چې کله به له دروازې ووت، ټولو به له ځان سره افسوس وکړ او بیا به یې په خپلو کې د هغه قواري او زمانې پورې وخنډل. لنډه دا چې له کوټ نه وروسته د گرداري حرکتونه د زغملو نه و. له دې وروسته به د دفتر کارکوونکو د هغه پر ځای په زړونو کې د هغه کوټ ته بښېرې کولې او دا یې د ټولو ناخوالو پیلار باله. خون شپه حالات بېخي بدل غوندې ښکاره کېدل. گرداري به د ورځې په اسانۍ چا سره خبرې نه کولې، خون شپه په عمومي کوټه کې بې کوټه غلی او خړسترگی ناست و. ما لاد سترگو لاندې ملگرو ته کتل چې په همدې کې د خدا یو زور و پخ شو. د پخ سره داسې خداگانې شروع شوې، لکه د چا نه چې څوک په تخنولو ساه باسي. یار محمد خو راپربوت، خپل تشي یې له خدا نه ونيول او په زوره یې وویل:

- واه مورې مړ شوم.

حیران شوم، چې دا څه لوبه روانه ده؟! دې کې گرداري صیب په غوسه هغوی ته وویل:

- زه به تاسې سره گورم او بیا په بیرې ووت.

یوه زوروره او لېونۍ خدا تر ډېره روانه وه، اخر مې ورته په جدي لهجه وویل:

- اخر خبره څه ده؟ تاسې خو ریشخند راخیستی؟! په داسې حال کې چې لږې یې له خولې بادېدلې، ویې ویل:

- وئ وئ، یاره مړ شوم. دا د لېوني زوی گورې؟ په داسې حال کې چې د خندا اوبنکې یې وچې کړې. گرداری درته یادوم، ما بنام راغی، چې تاسې کې چا زما کوټ پټ کړی دی. زریې راوباسئ. موږ ټول ورته حیران شو، چې دا سړی څه پرتې وایي. بیا یې وویل:

- چې گوره بڼه به درته نه شي، له دې سره یې زموږ مېزونه او بیگونه لټ په لټ کړل، خو کوټ یې ونه موند. اخر مې ورته وویل:

- گوره ستا په کوټ به موږ څه وکړو؟ دا د ماشومانو خبرې مه کوه. مازیگر دې اغوستی و، موږ خو څه ماشومان نه یو چې کوټ دې پټ او وایې غوندو. بس یاره د ماشوم خبره نه وه، د ټوپک ډزو، گوزار یې کاوه، لاس مې ورته ونيو، بڼه وو، نورو سره خلاص کړو. بیا مې ورته وویل:

- گوره وروره، ستا کوټ خو زموږ تخرگ کې هم نه راځي چې د ځان دپاره یې پټ کړو. ته فکر وکړه، بنار ته تللی وې. چېرته به درنه ورك شوی وي!

بڼه و، سړی لږ غلی شو، تر لږ سوچ وروسته یې وویل:

- رښتیا په بنار کې مې په غاړه و، خو د پل خشتي جومات له مخې چې راتېر شوم، نو کوټ مې په ځان نه و. اشنا دا خبره نه وه، سم د

خندا ډزو. گرداري نه په کوم تپل کې د پل خشتي کيسه برانو په
ژونديني کورټ ايستلی دی، خو د عوه يې په مور وکړه. خدای شته،
د يار محمد په دې خبره ما ته هم خندا راغله، خو زه دې سوچونو په
مخه کړم، چې افغانستانه! شه کڼو کوټرو وخورې؟! په رښتيا هم
څوک چې شه ته جوړ نه وي، نو په پتلونونو او کوټونو ترې په يوه
ځای کې هم شه نه شي جوړېدای!!!

د مفتي داري

پلار ته مې دې خدای انصاف ورکړي، په درېيم ټولگي کې وم، چې برناحقه يې له بنوونځي نه بهر او په مدرسه کې داخل کړم. برناحقه مې ځکه وويل، چې نه راباندې سر دروند و، نه بېکاره غوندې وم، خو پرته له شرعي عذره يې په لوی لاس له بنوونځي وويستم او که څوک راباندې د کفر ټاپه ونه لگوي، نو بنه سهي زياتی يې راسره وکړ. سره له دې چې په کوچنيوالي کې مې پنځه وخته لمونځ کاوه، خود ساده گانو دې کور وران شي، زما پلار يې په دې تېر ايسته چې زوی به دې گواکې په بنوونځي کې کاپر شي.

مدرسه ته چې لاړم، نو په يوه او دوو کې گېر شوم، د بنوونځي او د دې ځای چاپېريال کې راته ډېر توپير بېکاره شو، د استاذانو د رويې شدت او د نويو درسونو سره اشنا کېدل، راته په لومړيو ورځو

کې لوی پېټی ښکاره کېده. د تېښتې لار مې نه وه، خو اخر د سختو او مسافری سره روږدی شوم، خو داسې ورځ به نه وه، چې د ښوونځي د وختونو ټولگيوال به مې سترگو ته نه درېدل. د هغوی په یاد به مې زړه یو سپېڅلی درد وکړ.

کرار کرار مې هغوی هېر کړل، خو سره له دې به مې کله نه کله یو نیم په خوب لیده.

زموږ د درسونو د محتوی ډېره برخه د اخرت د ثوابونو د گټلو، د جنت د ترلاسه کولو او دنیا سره د کرکې په برخه کې وه. ځینې وختونه به مې زړه دروند دروند کېده، د وخت په تېرېدو سره راته د دنیا نور خلک لوی لوی گناهکاران او خپله خبره به راته د کاني کرښه ښکاره کېده.

ټولگي ته به پر نورو استاذانو سربېره کله نه کله د مفتي صیب په نامه داسې یو څوک چې په سترگو کې یې ځانگړې اغېزو، هم راته. هغه په موږ درسي ساعت نه درلود، خو د حورو، غلمانو او جنتونو خوندورې کیسې به یې کولې. د مفتي صیب خبرې به په داسې اندازوې، چې هلکان به یې خامخا پر ځانونو مینول.

په پای کې د مفتي صیب په خبرو دومره مین او گروهمن شوم، چې د نورو استاذانو خبرو ته به مې سم غوږ نه نیوه او د هغه د راتللو شېبې به مې شمارلې.

د مفتي صيب سره د مينې له کبله مې هغه اوږده مسافري، چې خپل ورونه، وږې خویندې او مور به مې هر وخت سترگو ته ولاړ وو، هم داسې هېر شول، لکه څوک چې دنيا ته يتيم راغلی وي.

په دغه وخت کې به ايله د اولسو کلونو وم، د مفتي صيب د جنت، شهادت او د هغه ځای د نعمتونو کيسو مې نور هم په زړه کې ځای ونيو. د هغه پر له پسې خبرو داسې کړم، چې د دنيا ډېر مسلمانان راته سوچه کافر او واجب القتل بنکاره کېدل. ژوند راته يو بې مفهومه شی بنکاره شو او پر ذهن به مې تل د جنتي حورو او غلمانو مينه حاکمه وه.

خو يوه ورځ چې ټولگي ته لارم، نو حيران په دې شوم، چې دا ځل مې په ټولگي کې پخواني ټولگيوال ډېر کم او ډېرې يې زما د عمر هلکان وو. هغوی ټول له څېرو نه ډېر بې گناه او سپېڅلي بنکاره کېدل.

ما لاهغوی ته د سترگو لاندې کتل، چې مفتي صيب په سپينو جامو کې راغی، خود نن ورځې خبرو يې له پخوا سره توپير درلود. هغه وويل:

- نن خو چې تاسې ته گورم، نو په رښتيني راته د جنت شهزادگان بنکارۍ. ستاسې د هر يوه په څېره کې راته د جنتي نور وړانگې له ورايه بنکاري. د شکر ځای دی، چې منان خدای خپلو جنتيانو ته په دې دنيا هم د حورو او غلمانو بشارت ورکوي. لوی خدای کله هم د

شهيد وينه نه ضايع كوي. يو انسان چې د خداى په لاره كې دومره قرباني وركوي، نو د هغه قرباني به څنگه بې بدله پاتې شي. هغه نورې خبرې هم وکړې، چې د غرمې د ډوډۍ وخت شو.

د خوراك ځاى ته چې كله ورسېدو، نو حيران شوم. د هغې ورځې خوراك د نورو ورځو په پرتله ډېر بڼه او بڼه خو لا دا وه، چې په دې ورځ داسې رنگين شربتونه وو، چې موږ په كلونو كلونو ليدلي نه وو. د خوراك په وروستيو شېبو كې مفتي صيب په شمارلو قدمونو راغى او په مهربانۍ او موسكا سره يې وويل:

- جنتيانو! مشروبات ډېر وڅښئ، داسې ورځ كله وي. موږ بې د هغه له هدايته هم گيلاسونه گيلاسونه څښلي وو، خو د هغه په بيا تاكيد مو ټول بوتلونه پر سرونو راواړول.

نيم ساعت وروسته ټولگي ته بيا ولاړو، خو دا ځل مو په بدن كې داسې بدلونونه راغلل، لكه څوك چې خوبولى يا په متوسطه اندازه نشه وي. د هرې شېبې په تېرېدو سره به مو د مفتي صيب د حورو خبرو په ذهن كې انگازې كولې. لږ وخت وروسته داسې شو، چې خپله جنس غريزه راباندې بره او بيا داسې شو، چې د عشق څپې مو توپاني شوې، هر يوه يو پر بل لاسونه اچول، زما بدن د خوندورو شهوتونو سمندر او داسې شوم، لكه هر څه چې مې له واکه وتلي وي همدې كې د ټولگي په هغه پراخ او لوړ ځاى كې چې مفتي صيب به پرې ولاړ او خبرې به يې كولې، داسې پېغلوټې نجونې چې د

بنايست او نازونو پرې تمامه وه، رابنکاره شوې. نجونې سر تر پايه د مينې او عشق په خومار لمبېدلې وې. هرې يوې به مور ته د مينې بلنه راکوله. په پای کې له کنټروله ووتو، په کرار کرار ورپاڅېدو، خو دومره متره راکې نه وه، چې ويې نيسو. هغوی به رانږدې او د مينې اظهار به يې کاوه، خو مور د هغې ناپايه تلوسې سره چې لرله مو، ونه توانېدو، چې په غېږ کې يې ونيسو، داسې وخت کې به يې يوه خوږه موسکا وکړه او له مور به لرې شوې. دې کار تر يوه وخته دوام وکړ، خو تر پايه بريالي نه شو، چې د خپلې مينې تنده پر دغو حسينو ماته کړو. په پای کې ټولې پرې مخې روانې شوې او چې کله مور ورته له تلوسو نه په ډکو سترگو ورکتل، نو د بلنې لاسونه يې اسمان ته نيول او دا نغوته يې راکړه، چې گواکې هلته به سره گورو.

د هغوی په تلو مې يو نه خړوبېدونکې ارمان په زړه کې نيمگړی پاتې شو، چې همدې کې مفتي صيب راغی. هغه ته مې په لنډو ټکو کې د راغليو نجونو کيسه وکړه. له دې سره يې په لږ لور غږ وويل:

- ما شا الله، تاسې ته خو په ژوند يني د جنت زېږی شوی دی، تاسې چې څه ليدلي دي، هغه جنکۍ نه، د جنت حورې وې. بڼه ده چې رب العزت زما خبره تاسې ته ډېر زړ رښتيا کړه. خو دا به د هغه چا

په نصیب کېږي، چې لوی خدای ورته لومړی د شهادت عالي مقام ورکړي. د شهادت د ټکي په اورېدو موږ ټولو په لوړ غږ وویل:

- مفتي صیب موږ ټول شهادت غواړو. مفتي صیب وویل:

جزاك الله. د لوی رب حقيقي مومنان تاسې غوندې وي، زه به مولا صیب ته تاسې معرفي کړم، چې د شهادت اسباب درته تیار او چې څومره زر کېدای شي، تاسې د دغه الهي نعمت سزاوار کړي. مفتي صیب د مدرسې په یوه برخه کې خونه راوښوده، تر ټولو مخکې زه لارم. هلته مولا صیب په خاص ډول پر چوکۍ ناست و. د احسان په ډول یې وویل:

- شهادتخو داسې اسانه د هر چا نه په نصیب کېږي، سر په سر دوه ورځې به راشې، تر څو په خپل مشن کې کامیاب او سرفرازه شې. د دشیپې به مې کړی شپه هماغه ښکلې نجونې به خوب کې لیدلي. په دوو ورځو کې یې د انتحاري واسکت د الوځولو ټول تخنیکونه راوښودل. په اخرنۍ ورځ مې ورته وویل:

- مولا صیب! د شهادت نه وروسته خو به هاغه نجونې رښتیا هم راسره وي؟

په شونډو کې یې ترڅه موسکا وکړه:

- برخورداره! تا ته د جنت د کتلو سرټیټېکټ درکول کېږي، مفتي صیب به یې په خپلو مبارکو لاسونو سره درته دستخط کړي. رښتیا

هم په درېيمه شپه مفتي صيب د جنت د گټلو د پېلوم مورې درېو کسانو ته راكړې. په دې پېلوم كې ليكل شوي وو:

تصديق كېږي، چې محمد ياسين د شين گل زوی د افغانستان د ..... ولايت اوسېدونکی د خدای په لار کې د شهادت له امله د جنت مستحق او مناسب شخص دی. دا تصديق د دې دپاره ورکړل شو، چې د شهادت نه وروسته يې مور و پلار په خپل مایه ناز زوی افتخار وکړي او د قيامت په ورځ لوړ سرونه وگرځي.

مفتي اعظم بقلم خود ( ) .

د جنت د اجازه نامې په ليدو بېحده خوښ او مفتي صيب راته نور هم گران شو. د حورو او غلمانو پسې نور نږدې لېونی شوی وم. نور نو د مدرسې هره شېبه راته کال بنکاره کېده، خو په همدې تلوسه کې يې ماخوستن مهال درې واړه په موټر کې کېنولو. خدای خبر په څومره وخت کې خپل منزل مقصود ته ورسېدو. يو وخت چې مې سترگې خلاصې کړې، نو د کابل ښار په يوه کور کې ناست وم. مفتي صيب مې ونه ليد. د هغه پر ځای مې يو بل سړی مخې ته ناست و. سهار وختي ټولو ته د پېچکاريو وهل پيل شول، خو نه پوهېږم، چې زما برخه څنگه خواره وه، ما ته يې چې کله وهله، نو د ستنې نه ډېر مواد مې له مټه لاندې وبهېدل. سړي لږ ښار کې وگرځولم او بيا يې له يوه ښوونځي نه درې سوه متره وړاندې په داسې حال کې چې تر کميس لاندې مې ځانمرگی واسکت اغوستی

و، ودرولم. سړی رانه لاړ، ما لاهیران حیران کتل، چې دې کې مې پر یوه نږدې سړي سترگې خوږې شوې. سړي ته مې شېبه په شېبه کتل، سترگې یې بالکل د مفتي صیب په څېر وې، خپلې سترگې مې ومونبلې، بیا مې وروکتل، هغه هم خپلې سترگې په سترگو کې رادننه کړې، زه گرم نه وم، دغه سړی ږیره پاکه خریبلې وه، خو نور کټ مټ د مفتي صیب غوندي و. په حیرانۍ مې ورته وویل:

- ته خو بېخي د مفتي صیب غوندي یې؟! پر مخ یې د قهر څپه رابنکاره شوه:

- ستا یې د مفتي صیب سره څه؟! هغه وړاندې مکتب گورې، هغه چې ډېر ماشومان یې مخې ته ولاړ دي، د هغوی منځ ته ورشه او خپلې بټنې ته دې زور ورکه! هله برخورداره.

د برخوردار په ټکي مې شک په یقین بدل شو. د مفتي بسویه مخ راته ډېر بد بنکاره شو. حیران شوم، چې مفتي خپله لویه ږیره ولې خریبلې ده؟! په کتو کتو راته مفتي یو لوی شیطان بنکاره شو. ورته ومې ویل:

- مفتي صیب! ستا خو ډېره لویه ږیره وه، هغه سنت دې څه شول، دا ولې؟ هغه سترگې رابړگې کړې:

- گوره همدلته دې اوس په سر په تومانچه ولم. هله زر شه، د جنت حورې به دې انتظار کوي، ورشه د هغو ماشومانو په منځ کې ځان

والوځو. د ماشومانو لوري ته مې وروکتل، خپل پخواني ټولگيوال مې سترگو ته ودرېدل، هغه د بېوزلو زامن، چې په څومره کړاوونو به بنوونځي ته راتلل:

— مفتي صيب! دا خو ډېر واره او بيا مسلمانان دي، دا څنگه والوځوم. هغه سترگې راسرې کړې:

— د همدې ماشومانو نه کافران جوړېږي. دوی واجب القتل دي. ماشومانو ته مې بيا يو ځل وروکتل، هغوی راته ډېر بې گناه او پاک بڼسکاره شول. نه پوهېږم، چې ولې مې د جنتي حورو په بدل کې دا سودا خوښه نه شوه. په کلکه مې ورته وويل:

— مفتي صيب! خوښه دې نه ده، چې واسکت تا ته درکم؟! دا حورې او غلمان دې تا ته مبارک وي. له دې سره د مفتي پر مخ يوه خړه پرده راغله او په غوسه يې وويل:

— دوزخي! زه چې نه يم، نو دا نور به څوک جنت ته ولېږي، جاهله! ته د دين په خبرو څه پوهېږي؟! د دوزخي د ټکي په اورېدو نور هم حيران شوم. زړه کې مې وويل، چې دوزخي يم، نو جنت به څنگه وگورم؟! زړه مې و، چې په همدې واسکت مفتي صيب باد باد کړم، خو د اخري ځل لپاره مې ورته وويل:

— زه کله هم دا گلالي ماشومان نه شم وژلې. ما ته دا ډېره گرانه ده، چې د دوی سپينې کتابچې د هغوی په پاکو وینو سرې کړم. له دې سره مفتي واسکت ته لاس او تومانچه يې راوويسته، خو تر هغې

چې يې راباندې ډز کاوه، نو په يوه دروند سوک مې پر خوله بڼه جوخت وواهه. سوک نه سمه چارکې تيرې وه، د مفتي مخامخ غابڼونه پر سرک پراته، خوله يې له وينو ډکه او يوه لويه کړيکه يې وکړه، د کړيکې سره له يوه اوږده دردمن خوبه راوينس، خولاس مې د دېواله سره د گوزار له امله تر ډېره درد او څړيکې کولې!!

د درواغو بوسارې

چې رښتیا وي، نو درواغ به هم وي، د رښتیاو ښکلا د درواغو له امله ده. خو په هر شي کې حد او اندازه بیا تر ټولو اړینه او په ځانگړې توگه په درواغو یا نورو منفي کارونو کې خو ورته پام کول تر هر څه ضروري دی. سره له دې هغه خلک چې په اوسني وخت کې درواغ نه وايي، له بې شمېره اقتصادي، ټولنيزو او نورو ستونزو سره مخ دي او د درواغو په اوسني بازار کې يې هر ډول هنر ناچله دی، خو داسې هم نه ده په کار چې يو څوک دې د درواغو په وسيله په رښتیاو داسې يرغل وکړي، چې يو ډېر ساده يې هم ورسره نه شي منلای.

د درواغو ويل يو ځانگړې هنر غواړي، نو د دې لپاره چې د ښاغلو درواغ هسې ضايع نه شي، نو په کار ده، چې په دې برخه کې له احتياظه کار واخلي، د بېلگې په توگه يو پياوړی سياستوال کولای شي، چې په خپلو منطقي درواغو د يوې ټولني ډېر رانده او کانه وغولوي. د دې خبرې ژوندۍ بېلگې موږ او تاسې د سر په سترگو وينو. تاسې به په خپل چم گاونډ کې په لسگونو داسې خلک ووينئ، چې کلونه کلونه يې سپېڅلي شعارونه ورکړل، خو په عمل کې د وېرونکو او څېرونکو څېرو په بڼه رابښکاره شول. په خواشینی سره د دغو عزتمنو مناسبه ستاينه ونه شوه، اړینه خو دا وه، چې د دېموکراسۍ په دې پير کې چې د هر انسان حقوق په کې په خورا

ښه ډول خوندي دي، بايد د يوه مدني بنسټ يا خيريه ټولني له خوا دغو خلکو ته د نړۍ د سترو درواغجنو مډالونه ورکړل شوي وای.

ښايي همدا لامل وي، چې دا ډول خلك اوس بيا راپاڅېدلي او د درواغو د تېرو حقوقو د نه ورکړې له امله يې يوه نوې مبارزه پيل کړې او د تلوېزونونو او راډيوگانو د گړديو مېزونو د پروگرامونو له لارې يې نااشنا کوکې پيل کړي دي. دا خلك خپله دغه غوښتنه په داسې انداز کې کوي، لکه څوک چې ديني فرايض د زړه له تله تر سره کوي.

دا جنابان د دې غوښتونکي دي، چې مجاهدينو ته بايد د دې وخت ورکړل شي، چې د ښارونو يا هېواد دفاع وکړي. دا ډېره ښه خبره ده، خو په پښتو کې يوه اصطلاح ده، چې (دروغ وايه، په شرع يې روغ وايه). پوښتنه دا ده هغه څوک چې رښتيني مجاهدين وو، نو هغوی خو پنځه دېرش کاله مخکې شهيدان شول. که څوک ترې ژوندي پاتې شول، نو هغوی په کورونو کښېناستل او تر اوسه پورې يې اولادونه د يوې گولۍ ډوډۍ لپاره وچې شونډې گرځي او پر تاسې نور تر قيامته باور نه کوي او که دغه ښاغلي لويو غلو، لوتمارانو او د هېواد د ملي گټو دښمنانو ته مجاهدين وايي، نو بيا خو په شرع روغ دروغ نه وايي. همدارنگه که له پاتې ژونديو مجاهدينو نه لښکر جوړوي، نو د هغوی عمرونه خو شپېتو کلونو ته رسېدلي دي. څوک به د وينې د فشار ناروغي لري، څوک د شکر

او څوک هم د بل څه. ځکه نو د بوداگانو دا لښکر به په داسې حال کې جنگ کوي، چې د چا په لاسونو کې به د سيروم خلتې څوړندې وي، څوک به د شاجورونو د ډکولو پر ځای د توخي شربتونه څښي او د چا مفصلونه به د نورو په وسيله کېمنډل کېږي. دا به نو د نړۍ يو نمونه يي لښکر وي. بله دا چې دا کره خبره ده، چې پانگوال او په ډالرو ماږه کسان کله هم جنگ نه کوي او نه يې کولای شي. د دې ډلې مشران خو اوس هغه پخواني خلک نه دي، چې بانجان به يې هم په چوب خط راوړل، اوس خو د دوی لمسي يوازې د ايسکریم په خوړلو پسې دوبي. يا سريلانکا ته ځي، ايا دا ډول نازولي به د يوه ډز سره تېر و نه وهي؟! په اصل کې دا خلک د خپلو پانگو، مانيو او د ځمکې پر مخ د جنتي دوامداره ژوند غوښتونکي دي.

په کار خو دا وه، چې د دې ډلې غړو د ټول افغانستان د خلکو غږ پورته کړی وای، ويلي يې وای چې د هېواد ټول خلک د افغانستان ژغورلو ته تيار دي. درېغه په يوې خپرونې کې ترې هم يوه ژورنالېست ونه پوښتل، چې وروره! ترننه خو مو لږ واړه واړه درواغ ويل، اوس مو بښکرور پيل کړل؟! تا خو نه مخکې جهاد کړی او اوس که يې کوئ، نو لومړی به بل چا ته په شا کېږي او بيا به ډز کوي. ستا ډز ته مو دوه لاسي سلام دی، ا تا چې کوم گلان کرلي، ډډزو يې لا اوس هم د هېواد فضا معطره کړې ده، ځکه نو خیر دی، نورې دا د درواغو بوساږې مه بادوه!!

د کمود فریاد

کور اباد چې په دې گډوډۍ کې زما درناوی لاهم درپه یاد او نړیواله ورځ مې نمانځئ. دا کار ستاسې د وفا او مینې استازیتوب کوي، گنې په نن وخت کې څوک د پلار یا سکه ورور ورځ هم نه نمانځي.

که رښتیا ووايو، ستاسې هم پرته له ما بله چاره نشته، ځکه مې نو ستاسې په مینه کله نه کله شک پیدا شي. خیر زه له ډېرو گیلو تېرېږم او په دې مو بښم، چې تاسې خپل ډېر رازونه له خپلو،

پردو، دوستانو او ولس نه پټ کړي، خو ما سره په مینه کې دومره اخلاص لرئ، چې شیرین لاله فرهاد سره نه وه کړې.

زه په رښتیا هم ستاسې تر ټولو ډېر پرده دار او رازدارملگری یم. ستاسې تر ټولو مصئون ځایونه زما نه پټ نه، بلکې داسې ښکاره

دي، چې د دومره لوی اخلاص بېلگه په هېڅ یوه بشر دوسته هېواد کې هم نشته.

خو زما صبر او اوسېله به گوره هم منی! ستاسې د گېلې د ماشین هر ډول ناخوالو ته مې سینه د افغانستان په څېر سپر کړی، گنې کومې نادودې چې ځینې وختونه ستاسې لوري له ما سره کېږي، په یوه کتاب کې هم روا نه دي. کله مې ټول چاپېریال بمبارد کړی او کله مې هم ستونۍ بند .

له دې وروسته نو ستاسې د نادودو نوې لړۍ پیل شي، څوک راپسې اوږده لږگي راواخلي او په ستونې کې مې وهي او ځینې خو مې خوله له زهرجنو تیزابو ډکه کړي. تا او خدای د داسې یوه خدمتگار سره چې ستاسې هر څه ورته په پوره صداقت سره مالوم دي، دا مناسبه ده!؟

حال دا چې گناه ستاسې، خو سزا یې ما له راکوی. که دغو بڼاغلو او اغلو د خپلو گېلو سره انصاف کولای، نو هم به زه او هم به اشرف المخلوقات د دې نادودو سره مخ نه و.

بله ناروا مو دا ده، چې تر پر له پسې ویشتلو چې زه ورسره مخامخ یم، بیا مې لاخوله په لوتیو بندوی. څوک راکې پلاستیكونه ږدي او ځینې خو مې ساه په زړو دستمالونو او جرابو بندوي. پوښتنه نشته،

گنې د یوه محسن سره داسې چلند خو په خدای که په کار وي!؟
اخر زه هم نور تنگ شم، د ساه اخیستلو لپاره بله لار نه لرم، مجبور یم چې ستاسې ډالی بېرته کانگې او در یې کړم. که په دې وخت کې

فکر وکړئ، نو درمالومه به شي، چې ډېر وته خو د ژوند تر پايه هم، لويي او غرور نه دی په کار.

خو د دغې عمليې مخنيوی تاسې په لږه خواری کولای شئ. د خدای لپاره تر هر څه لومړی پر ما سم کېنئ، تر کېناستلو مخکې د اوبو غم کوئ. تر ډالۍ وروسته مې په خوله کې اوبه ډېرې اچوئ، تر څو مو نادوده په يو څه اسانۍ تېره کړم.

گرانو دايمي دوستانو! دا چې نن ورځ مو زما په نامه نړيواله کړې، نو په پای کې د خپلو حقوقو په لږ کې يو وړاندیز لرم. هغه دا چې زه ستاسې هر ډول ناخوالې په ورین تندي منم، له لوتو، ډبرو او تېزابو نيولې تر بلې هرې ستونزې پورې مو دوست زغم ته حاضر دی، خو د خدای لپاره له هغو خلکو چې د نورو حقونه يې خوړلي، حرام کبابونه او نعمتونه خوري او د خدمت په نامه د بېوزلو وينې څښي، د هغوی د موادو په تش بوی مې نوره زاره چوي. هيله لرم، چې په راتلونکې کې زما په وړاندې د دې ډول خلکو د راتگ بندیز ولگوي. زه هر ډول سپکاوی زغملی شم، خو پر ما باندې د دوی کېناستل راته نور په يوه قانون هم د منلو وړ نه دي. که تاسې يې د جنايتونو مخه نه شئ نيولی، نو لږ تر زما او زما د عزيزانو دروازي خو پرې بندې کړئ. له دې سره به تاسې د هغوی له شره خلاص او زه به يې د نه زغمونکو بويونو له عذابه خوندي پاتې شم!! ظالمانو دا خواني خو وکړئ، کنه!!

رښتیني ستاينليک

د دفتر حاضري چې مې څنگه لاسليک کړه، نو ملازم مې د کور د کرایي غونډې نېغ شاته ولاړ و:

- رئیس صیب غوښتی یې!

حیران شوم، چې په دې شنه سهار کې ورته څنگه گران شوی يم. دروازه مې وروټکوله او ورغلم.

- السلام عليكم ورحمت الله وبرکاته!

سړي سپېرې مې د پېښور د کوڅو غونډې تنگې او تندې یې د تایمې د اوبو په څېر تریو کړې. زړه کې مې وگرځېدل، چې بنایي په دې خپه شوی وي، چې دومره اوږد سلام مې ولې وکړ، اوس خوشات کټ زمانه ده، هر څه په یوه یا دوو ټکو کې خلاصه کېږي. په احترام مې وویل:

- صیب! لکه چې تاسې غوښتی يم؟

سړي سترگې داسې راپورته کړې، لکه پلار چې يې همدا ما په ډېرې
بې رحمۍ په شهادت رسولی وي:

- ته وړند يې که عقل در نه چا پټ کړی دی؟!

حيران شوم، چې دا څه په گډو وډو سر دی.

بيا يې وويل:

- دا زما تېروتنه ده، چې تا غوندي انسان ته مې په خپله اداره کې
دنده ورکړه، اوس دې په موږ پورې هم خدا شروع کړه!

خدای شته د وړند او عقل نه خلاص په ټکو مې خوا ډېره بده شوه،
زه غريب وم، خود داسې خبرو د اورېدو اوسپله مې نه لرله، سره له
دې مې په کرار ورته وويل:

- تاسې خو ما په خبره پوه کړئ، چې څه تېروتنه رانه شوې ده؟!

په کلانکارۍ يې په مېز پروت يو پلن کلک کاغذ لاندې راوغورځاوه:

- ته به داسې ستاينليک ليکې؟! ما ته خوله لومړي وخت نه ډېرو
ويلي و، چې دا سړی مقرر نه کړې، دا يو بېباکه انسان دی، د
رښتيا په ويلو کې د ماشي غوندي د انسان په سترگو کې ننوځي.

د ستاينليک په ورځ پرونی ورځ رايا ده شوه.

په هغه ورځ چې زه د دفتر يوې کوټې ته ننوتم، نو تر اويا و ډېر
ستاينليکونه مې وليدل، چې دېوالونو ته ځورند وو. دا

ستاينليکونه د عجيبو او غريبو خلکو له خوا نه زموږ ادارې ته ورکړل شوي وو، لکه ملکان، د جومات ملايان، د پروژو شريکان، دوکانداران، ولسوالان، سرمعلمان، نجاران، خياطان، قصابان او داسې نور.

د ستاينليکونو په ليدو په دې حيران شوم، چې رښتيا هم زموږ په هېواد کې پسات دومره لوړ ټکي ته رسېدلی، چې پورته ترې نور پرته له هوا بل څه نشته. پخوا به په سلو کسو کې ايله يوه ته د يوه ډېر غوره کار له امله ستاينليک ورکول کېده، خو اوس له هر چا سره په بوريو بوريو ستاينليکونه پراته او بنايي ډېرو خپلو ستاينليکونو ته په ترکانانو ځانگړي بکسونه جوړ کړي وي. په زړه پورې خودا چې د دغو ستاينليکونو په خلکو کې بې شمېره غله، نالوستي، لېونډرتان او حتی لېونيان د دې لړۍ د کتار په سر کې راځي.

د ستاينليکونو په ليدو مې سوږ اسوېلی وکړ، خو همدغه تاثر مې ټوله ورځ پر ذهن حاکم و، چې د ستاينليک په ليکلو مې پيل وکړ.

په همدې کې راباندې رئيس غږ کړ:

- ايا ستاينليک همداسې وي، چې تا د خريدارۍ امر صيب ته ليکلی دی؟

ته يې ولوله!

له سوچه راوينی شوم او د ستاينليک په لوستلو مې پيل وکړ:

د افغانستان د خلکو د ذهني وړتیا د سولولو موسسه

ستاینلیک

په الهي عذاب ککړ د خریداری امر صاحب!

السلام علیکم.

د ویاړ ځای دی، چې تاسې غوندې فعال او په ما مین چالاکه انسان د پېرزوینو او عاطفې نه اینجانب بې حده مستفید شوی او لایې د فیوضاتو لړۍ دوام لري. له هغې نېټې نه چې تاسې دلته په خپلې سپېڅلې دندې پیل کړې، نو له اقتصادي پلوه، زما او زما د ټولې کورنۍ په ژوند کې قسم په خدای حیرانوونکی بدلون راغلی. په لږه موده کې مو د کورونو، گرانیه موټرو او د خدای د بې شمېره نعمتونو خاوند کړم. دا ستاسې برکت او ځانگړې مهارت دی، چې حتی یوازې د کور د لگښتونو لپاره پرته له معاشه ما ته د میاشتي څلور زره ډالر په منظمه توگه په پاکټ کې په شریفانه ډول ږدی. ستاسې د ستاینې وړ بل ټکی دا دی، چې د چا پلار مو هم کله په حسابۍ کې کمی نه شي پیدا کولی. رښتیا هم زموږ په هېواد کې دا ډول استعدادونه ډېر لږ پیدا کېږي. ځکه نو تاسې ته په ډېر ادب دغه ستاینلیک درکوم او همدارنگه مالي څانگې ته سپارښتنه کوم، چې د لاهخونې لپاره تاسې ته د عمرې شریفې ټول لگښتونه برابر او د خیر په دغه کار کې عاجل اقدام وکړي. زه یو ځل بیا یادونه

کوم، چې رښتیا هم دا هېواد تا غوندې شریفو او په اصولو پوهو
خلکو ته شدیدې اړتیا لري، دې ځای کې لزمه گڼم، چې د هغه
هوښیار هغه خبره یاده کړم، چې ستاسې غوندې خلکو ته یې په
عجیب انداز کې ویلې ده:

په دنیا بڼه راسره وکړه

په اخرت کې د هر چا بېل دي کورونه

ستاسې د لایبریا لیتوب په هیله

( )

الحاج میر تنور الدین

د سولېدلې موسسې مشر

- ډېر معقول ځواب، په خوله کې دې راته خبره وچه کړه، خو خیر دا پوښتنه یو ځل بیا تکراروم، ته په رښتیا د هېڅ ډول انسان نه نه وېرېږي؟

- نه ما داسې نه دي، ویلي، چې زه د ټولو انسانانو نه نه وېرېږم، زما مطلب دی، چې په افغانستان کې له هېچا نه وېرېږم، خو د خپل بادار مخکې مې بیا سپنې هم نه شم کولای.

- ایا دا یو بې ایمانه کار نه دی، چې له خپلو دې سترګه نه سوځي، رحم پرې نه لرې، خو د یوه پردې په مخکې بیا د یوې کښې کوترې غوندې یې؟

- تاسې به اورېدلي وي، چې د انسان یو ځل سترګې وشکېږي، نو بیا په هېڅ هم نه شرمېږي او بیا خو زما په دې کار کې کلونه کلونه وشول، نو ځکه اوس خپل بادار ته لاس په نامه ودرېدل، راته نسوار هم نه بنکاري.

- مننه، په دې پاك او رانه ځواب، خو په دې مې پوی کړی، چې یو جاسوس انسان په څه پېژندلی شي؟

- دا دې ښه پوښتنه وکړه، د ټولو نه مخکې که د یوه جاسوس سترګو ته په ځیر وکتل شي، نو یو ډول خړوالی په کې وي، ورپسې ښه یې دا ده چې د یوه رښتیني جاسوس د مخ څېره مسخه شوې غوندې بنکاري، د خبرو په وخت کې به د سترګو لاندې خلکو ته ډېر گوري، ذهني استقرار یې داسې ناجوره غوندې وي. په دنیاوي لحاظ

ناڅاپي د شتو خاوند کېږي، خو دلته بايد يادونه وشي، چې ځيني مسلکي غله هم کېدای شي، چې ناڅاپي د شتو خاوندان شي، خود جاسوس سره يې توپير دا دی، چې دا ډول خلک ځانونه خلکو ته د ملايکو غوندې ښکاره کوي، بس په هره خبره کې دين يادوي، تسپې ډېرې اړوي راپروي، د لويانو فاتحو ته هم ډېر ځي او ...

- خیر یوسې، همدومره بس دی، ستاسې په اند کوم ډول خلک په جاسوسۍ کې ښه فېټ کېدای شي؟

- حریص، سیالیمار، کم ذاته او کله کله هم ډېر مجبور خلک.

- ډېر ښه، خود دوی پر فعالیتونو که لږه رڼا واچوی، خوښ به شم؟

- د هرې استخباراتي ادارې جاسوس ځانله ځانله دنده لري او چې څه ورته وویل شول، باید هغه په پوره ځیرکۍ سرته ورسوي، د بېلگې په توگه په خلکو کې شرارت اچول، په ملي مسایلو کې د یو ملت د یو ځای کېدو مخه نیول، پر هېواد د مینو خلکو د خدمت مخه نیول، د ملي شخصیتونو ترور کول، پوځي ځایونه او د هغوی د امکاناتو راپور، د نورو کولتور ته کار کول، لنډه دا چې هره هغه لوبه کول، چې بادار ته یې گټه ولري.

ایا تاسې په هېواد کې د نورو هېوادونو له جاسوسانو سره هم بلد یاست؟

- چې دا حال وي، دلته به سوکالي راشي؟

- ههههههههه زه افسوس کوم، چې داسې کمزورې پوښتنه دې وکړه. یو فعال جاسوس د یوې فرقې پوځیانو نه ډېر کار کولای، شي، خو دلته د مچانو نه هم ډېر دي، د افغانستان په ټولو ادارو کې بې شماره جاسوسان دندې لري، نو اوس ته ووايه چې ارامي به راشي؟! - تاسې به ښه خوشاله یاست، چې په داسې یوه بې پوښتنې هېواد کې ژوند کوی؟

- افغانستان زموږ لپاره له جنته کم نه دی، په نورو هېوادونو کې یو جاسوس په ډېر تکلیف سره ساه ایستلی شي، خو دلته د خدای کرم دی، چې تر ټولو عزتمن انسان جاسوس وي، هزار بار شکر.

- یوه سخته پوښتنه، که خپه کېږی، نه؟

- مهرباني ورومه! چې هر څه کوو، کله کله باید رښتیا هم ووايو، اخر ما پورې هم د افغان نوم نښتی دی، په زړه باد مه پرېږده؟

- پوښتنه مې دا ده، چې ایا تر تاسې هم په دې ټولنه کې بې ننگه او بې وجدانه انسانان شته؟

- مسلمانان! دا خو ډېره اسانه پوښتنه ده، تر موږ ډېر بې ننگه او رذیل هغه خلک دي، چې زموږ پر دسترخوانونو ناست او زموږ چاپلوسي کوي، دا نو تر موږ هم ډېر پست خلک دي.

- اخرنی پوښتنه، څنگه کېدای شي، چې زموږ هېواد ته سوله او نېکمرغي راشي؟

- تر هغه چې د دې هېواد ټول جاسوسان په حضوري چمن کې په دار ونه ځړول شي، نو بل هر ډول کونښن په هوا کې د لاملو وهل دي.

- یاره جاسوس صیب! له دغې رښتینې مرکې نه دې ډېره مننه، ایله دې زما د زړه تیاکې لري کړې؟

- تاسې نه هم مننه، هر وخت چې مو زړه ډک و، بې وېرې راتلای شئ، زه جاسوس یم، خو یو ریالېست جاسوس، اخر دا هېواد خو پر ما هم څه حق لري کنه!!

زه خو ماستر یم

نن مې بیا هغه ورځ رایاده او یوه عجیبه خدا راغله. کله کله گوره له ځانه سره یوازې خندا تر شریکې ډېره خوند ځکه کوي، چې دا رښتینې وي. نورې خنداوې کېدای شي، تصنعی وي او د یوه چا د خاطرې په کې انسان خپله خوله بنایي برناحقه چینگه کړي.

فتح خان ښه هلک و، خو د اخره پورې په دې ونه توانېد، چې تر دولسم ټولگي پورې د کتاب متن سهي ولولي او یا هم داسې لیک وکړي، چې څوک دې پرې پوه شي، خو یو څو ښېگنې یې درلودې، دنگه ونه، پاکې جامې او په شونډو کې موسکا.

کابل ته په راتگ سره مې یوه ورځ سترگو ته ښځه ودرېد، خبر شوم، چې هغه هم د خپل کور سره تشریف راوړی دی، اوس د اولادونو خاوند او همدلته اوسېږي. د اوسېدو د ټکي سره په دې فکر کې شوم، چې په کابل کې اوسېدل، خو داسې اسانه نه دي، ځکه په اوسني وخت کې چې دې څلور پنځه کماله زده نه وي او یا هم په یوه اقتصادي مافیایي بانډ کې د گډون اعزاز ونه لرې، نو گرانه ده، چې د فتح خان غونډې یو کمزوری دولسم ورکي موجود دې د کور کرایه هم ورکړي.

زه دومره اوزگار نه وم، چې د فتح خان غمونه دې وتلم، خود دوستی داسې مزې وي، چې د اړیکو له اخوره ترې څوک په اسانۍ نه شي شړل کېدای.

په بله ورځ مې له یوه بل چا نه د فتح خان د ځای او ژوند پوښتنه وکړه، هغه راته په قومانداني انداز وویل:

- فتیګی خو اوس هغه فتېګی نه، په رښتینې فتح خان دی. خپل کور، لوکس موټر او داسې علمي دنده، چې ته څو یې رانه والله که په شلو کلونو کې هم وگورې.

سنجیده شوم:

- هلکه ریشخند مه وهه، چې خبر ترې نه یې، نو ستا خندا خو مې والله که پرې لورېږي.

سړی په غوسه غوندې شو:

- وروره ریشخند خو ته وهې، چې یقین دې نه کېږي، اصل کې ته پخپله د هغه پورې خاندې او یا لکه چې دا دې پرې نه لورېږي!؟

- خبره داسې نه ده، زما پخوانی دوست دی، زه به پرې ولې خپله کېږم؟ خو تا چې څه وویل، داسې ټوکه غوندې راته ښکاره شوه.

سړي ته زما خبرو خوند ورنه کړ او په توندۍ لاړ.

زه هم گرم نه وم، حیران دې ته وم، چې څه باندي یو کال مخکې مې په پېښور کې لیدلی و. الف ته یې بو وایه، د عقل په مرسته یې د ژوند د بڼه کېدا هم کوم څرک نه و.

خدای شته، پرې خوشاله شوم، زړه کې مې ویل، چې ژوند په منډه نه په ټنډه دی، کېدای شي، خدای پرې مهربانه شوی وي، خو که په زده کړه او پوهه شي، نو د ژوندانه اسانتیاوې خو به ترې د تل لپاره مروړې وي.

د سړي خبرو مې پر زړه یو نوی اغېز خپور کړ، مخکې که به مې اونۍ کې یو ځل یادېده، اوس نو یې د یادېدو گراف درې ځله لوړ شو.

بدمرغي دا وه، چې ما سره د فتح خان شمېره هم نه وه. د دوستۍ تړون له یوې خوا او د هغه د لویې دندې او بڼه ژوند کیسې یې لا زما د لیدو تلوسه ورځ تر بلې ډېروله.

بله ورځ د ښار په یوې څلور لارې کې پلې روان وم. نابره مې بیا را په یاد شو، خو رښتیا چې کله کله د انسان شپږم حس هم په ناخبرۍ کې کار کوي. په سوچ کې روان وم، چې مخامخ راسره یو څوک داسې سینه په سینه ټکر شو، لکه له قصده چې یې دا کار کړی وي. چې سترگې مې پورته کړې، نو یو ډېر لوکس کس مې مخې ته موسکې په ډېره لوکسه درېشۍ کې ولاړ و. د سړي زېره او برېت نه

وو، او حتی تر وروځو پورې هم د اوسنیو بنځینه هلکانو په څېر د پر
منظم و. په موسکا یې راته وویل:

- لکه چې ودې نه پېژندم؟

- خدای مې دې نه غلطوي، داسې د فتح خان غوندې راته بنکارې.

سړی په خندا شو:

- د فتح خان غوندې نه، پخپله فتح خان یم.

په مینه مو غاړې ورکړې. د خبرو اترو پر وخت یې د سلیقې تر اغېز
لاندې وم. دواړه د پر خوشاله شو. اخر مې ترې د دندې پوښتنه وکړه:

- په تعلیمي نصاب کې دنده لرم د نصاب غړی یم.

د ماشومانو غوندې مې ورته وویل:

- گوره ټوکې مه کوه!

څنگه هغه د دولسم ټولگي شهادتنامه دې واخیسته که نه؟

سړی لږ سننجدیده شو:

- ما خو ماسټري هم کړې ده، اوس ماسټر یم. زموږ اداره کې چې

څوک ډاکټر یا ماسټر نه وي، دنده چېرته ورکوي؟ وایي چې په ۲۴

ساعتونو کې هونښیار انسان هم یو پنځه دقیقې احمق کېږي. زه

لومړی غلی شوم او بیا خدای د زړه له تله خندا راوسته.

فتح خان باندې مې خندا ډېره بده ولگېده، نږدې همداسې روان شوی و، خو په غوسه يې وويل:

- ته لکه چې ما پورې خاندې؟!!

د سترگو اوبنکې مې پاکې کړې:

- زه تا پورې نه، د نصاب پورې خاندم. ته خو ماشا الله ماستر او د هېواد وياړ او د اوسني تعليمي نظام کدر يې!!

فتح خان سپرېمې نورې هم تروې کړې، خدای پاماني يې وانخيسته. خود تگ پر وخت مې د بښنې په انداز ورته وويل:

- خدای دې تا د دې هېواد د بچيانو له سره نه کموي، ستا فيوضات دې خدای د دې هېواد د تعليمي نصاب له گلستانه نه کموي. دا خو ستاسې غوندې خلکو برکت دی، چې د افغانستان تعليمي نصاب يې د يوې غوره طنزي ټولگې لور مقام ته رسولی او له لويو او وړو يې لار ورکه کړې.

زه بنکلي پتاقی يم

چې کله د تلوپزون پر بنسینه رابنکاره شي، نو ټول له خوښۍ چغې کړي:

هله ده راغله، چې شی! د کور ټول خلک يې سندرې او اداگانو ته غوږ غوږ او خوشاله شي، خو زه له حیرانۍ نه له ځانه سره وړې وړې توبې وباسم. د خدای دې کړو ته حیران شم، چې په ځینو انسانانو کې څنگه په لږ وخت کې دومره بدلون راولي، چې که چا ته يې کیسه د قسمونو سره وکړې، نو هم به باور پرې ونه کړي.

يو کال مخکې چې به هغه کله موږ سره د دفتر په موټر کې ناسته وه، نو په ټوله لار يې بې د خدای له یاد او ذکره بله خبره نه کوله، که کوم ځوان به هسې له ځانه سره وخنډل، نو مرخنی به له مخکې سيټ نه په غوسه مخ راواړاوه:

گوره زه له هغو جنکو نه نه يم. که چا بد راوکتل، نو پوستکی به يې وباسم. له دې سره به ټول د اوسنيو پښتنو غونډې غلي شول.

مرخڼی به نه يوازې، په ټوله لاز اذکار ويل، بلکې پرته له ناغې به په اونۍ کې دوه ځلې روژه هم وه. خدای شته کله به مې پټ پټ زړه پرې ډېر خوږېده. پرسېدلی زور کوټ، خیرن بې مورده پتلون او داسې بوټان لکه لاری چې پرې ختلي وي، د هغې د بېوزلیتوب استازیتوب کاوه. هغې سره د بنایست ملکې هم دښمني کړې وه، مخ به يې کټ مت داسې ښکاره کېده، لکه پيشو چې د نغري ايرې پر سر باد کړي وي، وړې سترگې او بونجی پوزې يې بدرنگي لا ډېره کړې وه.

خو اوس، اوس پرې د چا پلار هم يقين نه شو، کولای، چې هغه دې هماغه پخوانۍ مرخڼی وي. داسې نازک کميس چې تخرگونه به يې تري ښکاره کېدل، په پرتوگ خويي د پرتوگ گومان چا نه شو کولی او رښتيا خبره خو دا وه، چې اوس په کې ميک اپ جادويي بدلون راوستی و. په سترگو کې اشارې، په اندامونو کې ادا، د الفاظو په ويلو کې نازکي دا هر څه يې داسې زده کړي وو، لکه د مرخڼی نيا چې لا د هنديانو په هولي کې کلونه کلونه گډون کړی وي.

مرخڼی په لږ وخت کې دومره مشهوره شوه، چې دوېۍ خو نوره ورته د کوټه سنگي نه نږدې ښکارېده، تلوېزونونو پرې جنگ شروع

کړ او چې کله به پر ستيچ رابنکاره شوه، نو د ځوانانو سره به
بوډاگانو هم ورته په توپونو بسم الله کړه.

د دومره پرمختگ سره سره هغې د سندرو تر ويلو وروسته پتياقي
تخلص پر ځان ايښی و. د هغې تخلص زما حيراني دوه برابره کړې
وه. لومړيو ورځو کې به چې پر تلوېزون رابنکاره شوه، نو د هغې د
تقوی او دعاگانو وخت به مې سترگو ته ودرېده او داسې به مې
انگېرله، چې د مرځنۍ په څېره کې يو ډېر پرهېزگار او با تقوی
انسان سندرې وايي، اداگانې کوي، خو اوس چې د هغې د دومره
سندريز استعداد او چالاکی سره د پتياقي نوم اورم، نو حيران په دې
شم، چې د پتياقي د تخلص پر ځای يې د يوه لوی بم تخلص بر ځان
ايښی وی، نو غوره ورته په دې وه، چې د مرځنۍ هر ورون د يوه
نوميالي باډي بلډر نه کم نه و. ما داسې فکر کاوه چې د تخلص د
غوره کولو پر وخت هر څوک بايد لږ تر لږه لومړی له خپل ځان سره
دا سوچ وکړي، چې تخلص يې د کړو وړو سره څومره تړاو لري.
داسې نه چې يو څوک د پوکنۍ د تس سره بې هوښه کېږي او پر ځان
يې بيا باتور تخلص ايښی وي.

زړه کې مې ويل، که قسمت ورسره کله مخامخ کړم، نو لومړی به
ترې همدا د پتياقي د تخلص پوښتنه کوم.

د خدای کارونه وو، ډېره موده وروسته يوه تلوېزوني پروگرام ته
وغوښتل شوم. زړه کې مې تېر شول، چې کاشکې پتياقي هم راغلي

وي. غونډه روانه وه، چې په يوې برخې کې يې پتياقی د سندري ويلو لپاره راوبلله. د سندري نه يې په ليدو ډېر خوشاله شوم.

د غونډې په پای کې مې په چل چل کې ځان ورورساوه. کور يې اباد پخواني وختونه يې په سترگو کې و، د اداگانو په جامو کې نغبنستی روغېر يې راسره وکړ، خو سره له دې يې ځانگړې کلانکاري کوله. د هغې دا حق و، چې ځان لوړ وگڼي، ځکه اوس يې ډېر لوی لوی رئيسان، پانگوال او د ادارو مشران د صحبت او انډيوالۍ تېري وو. د خبرو په يوې برخې کې مې ترې وپوښتل، که خپه کېږي نه، يوه پوښتنه درنه کوم!

په ځانگړې ادا يې وپښتان خپل مخ ته وشيندل او په خدا يې وويل:

- سولېدلی صيب گوره ته ډېر وران يې، سخته پوښتنه به نه کوي؟

ورته ومې ويل:

- سخته به نه وي، خوښ يم، چې ماشا الله ډېر پرمختگ دې کړی، خدای مو اخره خاتمه بنه کړه، خو د دومره پرمختگ سره دې ډېر وړوکی غونډې تخلص پر ځان ايښی، دا پتياقی بدلوی نه شي؟

لومړی لږه خدا ورغله، خو بيا سنجيده شوه:

- دا تخلص ما پخپله په ځان نه دی ايښی، دا خلکو راکړی. د خلکو

مينې ته څنگه په سپکه وگورم!؟

حیران شوم:

- خلکو څنگه درکړی، خلک دې خدای خوار کړي، چې ته یې پتیاقی
کړې؟

بیا خدا ورغله:

- سولېدلی صیب! دا خو زما د یوې سندرې لومړی بیت دی. د
خلکو دومره خوښ شو، چې اوس راته ټول له ډېرې مینې پتیاقی
وايي.

- عجیبه ده، دا خلک هم عجیب مخلوق دی، خو که هغه بیت راته
ووايي، نو ما به مې جواب پوره موندلی وي.

د لاس د سرو بنگرې یې په بل لاس ونيو:

- حیران دې ته یم چې تا غوندي مشهور شاعر او فرهنگي انسان تر
اوسه زما دا شاهکار سندرې څنگه نه ده اورېدلې؟!

- بښنه غواړم، خیر دی اوس یې ووايه! بل ځل به داسې نه کوم.

- سندرې داسې ده چې :

ډبله غوندي بڼکارم خو په زړه باندې نری یم

زه بڼکلې پتیاقی یم زه بڼکلې پتیاقی یم

له ناکامه مې ورته وویل:

تاسې پخپله په دې خوشاله یاست؟، څکه پتیاقي خو یو وړوکی
غوندي درز هم کوي.
خندا ورغله:

- پتیاقي نوره توره وي، که سپينه؟! چې کله خلکو کې رابنکاره شم،
نو هغوی داسې شي، لکه انفجار چې مې په کې کړی وي، خو زما
انفجار خلک نه وژني، بلکې بې هوشه کوي يې. نو اوس ته ووايه،
چې زه پتیاقي يم که نه؟!
ورته ومې ويل:

- با الکل چې پتیاقي يې، خو ما ته اجازه راکړئ، هسې نه چې زه
دې هم د پتیاقي په مجروحينو کې حساب شم!!

سلاکارې يانې پساتېزم

سقراط ويلي (د يوه هېواد سياسي واك بايد د داسې يوې شورا په لاس كې وي، چې غړي يې حكيمان يانې فيلسوفان وي). د اسلام دين هم په شورا يا سلاكارۍ تاكيد كړې او د عقل هم دا غوښتنه ده، چې په سختو او مهمو مسايلو كې بايد له يوه چا سره سلا وشي.

د يونان د دغه لوی فيلسوف موخه دا وه، چې سياسي واك بايد د يوه هېواد د داسې غړو په لاس كې وي، چې په سياست كې له نورو خلكو پوه او د دې وړتيا ولري، چې هېواد په ښه توگه اداره، عدل تامين او خلكو ته سوکالي او ښکمرغي په برخه كړي.

رښتيا هم کله نه کله په سياست كې داسې څه رامنځ ته کېدای شي، چې پخپله د يوه هېواد مشر په يوازې ځان نه شي کولای، چې پرېکړه وکړي، له همدې امله اړ وي، چې د ټولني د تجربه لرونکو او پوهو خلكو سره مشوره وکړي او د ستونزو د حل لپاره مناسبه لار پيدا کړي.

سره له دې چې زموږ د هېواد په تېرو حکومتونو كې د سلاكار يا مشاور په نامه كوم رسمي پوستونه نه و او نه هم کله په ناپامۍ كې

هم چا د سلاکار نوم اورېدلی و، خو له نېکه مرغه د کرزي صيب د حکومت په راتلو سره د سلاکارانو بازار دومره گرم شو، چې له رسمي پوستونو نه د سلاکارانو شمېر ډېر او دا دی تر نن ورځې پورې يې لړۍ بڼه په درز کې روانه ده.

اوس هم که چېرته د ولسمشر د ډېرو بوختياو له امله په مناسبو ځايونو کې د گوتو په شمېر سلاکاران وټاکل شي، نو څه بده خبره نه ده، خو پوښتنه دا ده، چې سلاکار په رښتيا هم د سلاکارۍ وړتيا لري، يا يې ټاکل اړين دي؟!

له بده مرغه په اوس وخت کې ډېری سلاکاران داسې خلك وي، چې هغه د چا د خبره يوتنه بو وايي، خو د تېرو څوارلسو کلونو راهيسې همداسې لېونیان او بې احساسه، حتی مسلکي غله د سلاکارانو په پوستونو کې ټومبل کېږي.

پوښتنه دا ده، چې دا کار ولې کېږي؟

ځواب يې ساده او هغه دا دی، چې د سلاکارانو نه ولسمشر يا نور چارواکي ډېر مجبور وي. د سلاکار په پوستين کې دغه ننوتی خلك يا جنگسالاران وي او يا هم د شتو يا داسې وسيلو خاوندان وي، چې چارواکي يې د خپلو گټو لپاره پر دندو گوماري.

د دغو خلكو بې علمۍ، ناپوهۍ او نه مسلکيتوب ته چې ولسمشر يا بل چارواکی وگوري، نو په يو ځای کې هم نه شي فېټ کېدای،

نو ځکه یې د سلاکاری قالب ته ورننښاسي. دا نو داسې قالب دی، چې نه په کې زده کړو ته اړتیا شته، نه سپېڅلتیا ته او نه هم احساس ته.

عام ولس چې کله د یادو خلکو کارنامو او تاریخي شالید ته وگوري، نو د نورو ناخوالو سره د اوسنیو نظامونو دې کړو ته هم ګوته په غاښ شي او دا فکر ورسره پیدا شي، چې که چېرې په اوسني دولت کې د هریو سلاکار میاشتنی معاش درې زره ډالر وي، نو ټولې اتلس میلیونه افغانۍ شوي. که له همدغو افغانیو نه یوې یوې کورنۍ ته د میاشتنې لس زره افغانۍ ورکړل شي، نو اتلس سوه کورنیو ته بسنه کوي او زرګونو وږو او بېوزلو انسانانو ته یې خیر رسېږي. هغوی له مادي او روحي ستونزو خلاصېږي، عدالت تامېنېږي او د روانې بې عدالتۍ د یوې برخې مخه نیول کېږي.

خو درېغه، نه په حکومت کې دا فکر شته او نه هم ډېری سلاکاران دا احساس لري، چې دغه ناروا معاش په دغه ناپوهۍ او بېکاری کې چې ټوله ورځ د باډیګارډانو په څېر په مېلمستیاو کې ګرځي، وانخلي. ځکه نو سلاکاري د نوي پسات یوه نوې بېلګه ده او په پوره سپین سترګۍ ورته حکومت او هم سلاکار د مشروعیت خلته وراغوستې او هغوی په کې په مړه ګېده د مرزانو په څېر د ملت دانه خوري.

شامي قبر

ناخاپه مو په دفتر کې شور او ځوږ شو. د دفتر له کرکۍ چې مې سر وربنکاره کړ، نو خلکو د زخمیانو په تذکره کې صاحبزاده صیب راروان کړی و. پنځه دقیقې به لاتبرې نه وې، چې په لویه خونه کې یې د یوه بشپړ مړي په څېر کېښود او خلکو یې د زړه په منبلو پیل وکړ.

د صاحبزاده صیب کره وړه د یوه رښتیني مړي و، له مخ نه یې د ژوند تازه گي الوتې وه او داسې ښکاره کېده، چې ساه به په کې نه وي. د دفتر همکارانو یې د ژوندي کېدو خواري کوله، خو ما ته یې یو نیم درجن ماشومان سترگو ته ودرېدل او په زړه کې مې داسې دعاگانې ورته کولې:

- خدایه په خپل قدرت په کې ساه پیدا کړې. ماشومان به یې څه کوي. دې خوارکي خو به، چې کومه ورځ بانجان واخیستل، نو

خومره به ورته خوشاله و، خو اوس به یې کورنۍ د تدفین او مراسمو لپاره پیسې له کومه کوي؟! د مړي څښول، خو هم د بې عدالتۍ په دې پیر کې کومه اسانه خبره نه ده. خدایه ته یې په خپل حکمت خپلو ماشومانو ته بیا راژوندی کړې.

زما لاد د عاگانو لړۍ سر ته نه وه، رسېدلې، چې د صاحبزاده صیب له خولې نه ورو وویل شول:

- شامي، شامي!

د شامي د ټکي په اورېدو د ټولو پرمخونو د خوښۍ څپې رابښکاره شوې. په زړه کې مې تېر شول، چې صاحبزاده صیب د کم معاش له امله په میاشتو میاشتو غوښه نه شوه خوړلې، کېدای شي، چې په کوم واده یا ختم کې یې د شامي کباب خوړلو د کولمو غریبانه او کمزوری سېستم ورخراب کړی او نننۍ تکلیف ورته له همدې نه پیدا شوی وي.

د هغه د پښو د مښلو لړۍ لاهمداسې روانه وه، چې تر درېیم ځلي شامي ویلو وروسته یې سترگې وغړولې. لږه وروسته یې وړه موسکا وکړه او ورپسې یې د خپلو لمونځونو او نفلونو له برکته سر راپورته کړ.

یوه ملګري اتومات په خوله کې جېنسپنګ انرژي ورواړوله او لایې پوره نه وه، څښلې چې صاحبزاده صیب بالکل نورمال شو. مور ټول د هغه په رغېدنه د زړه له تله خوشاله شو، د تخرګونو نه مې لاسونه

ورلاندې کړل او خپلې کوتېې ته مې بوت او پر چوکۍ مې د یوه نوي وزیر غوندي په احتیاط کېناوه. لږ وروسته مې ترې وپوښتل:

- انشا الله اوس خو به صحت یاب یې کنه؟

یوه شرمېدونکې موسکا یې وکړه. الحمد لله. خو تاسې راسره په تکلیف شوی!

- تکلیف دې سر و خوري، خو چې ته بېرته خدای خپلو ماشومانو ته جوړ کړې.

- بس د همدې ماشومانو لپاره راباندې داسې لوبه وشوه.

حیران شوم:

- د ماشومانو لپاره څنگه؟! مورږ خو ویل چې شامي کباب خپلی یې.

په لږ څه شرمېدونکي ډول:

- شامي کباب مې په سترگو نه دې لیدلی، مسلمانانې نږدې په رښتیا هغه جهان ته رسېدلی وم.

زه نور هم حیران شوم:

- یاره صاحبزاده صیب! په مورږ خو دې له وېرې مرگ تېر کړ. ماشومان دې راته سترگو ته نېغ ولاړ وو.

- د همدې ماشومانو د لاسه خو نږدې برناحقه مړ شوی وم. پروڼ راته د یوه تلوېزون د یوې خپرونې مسوول زنگ وهلی او ما هم ورسره منلې وه، د قبر یوه خپرونه کې نن د قبر مېلمه وم.

- د قبر مېلمه؟! خدای دې د هغوی کور وران کړي، دلته خو بې له هغې هره ورځ خلک په خپلو وینو کې لامبې، ټول هېواد موله یوه لوی قبر نه کم نه دی. په کار ده چې د ژوند سره د مینې لپاره خپرونې جوړې کړې، یاره صاحبزاده صیب عجیب څه اورم؟!.

- په لومړي سر کې خو زه هم همدې فکر کې وم. دا یقین مې و، چې دې خلکو د قبر پروژې یوازې د همدې لپاره اخیستې چې افغانان کاهل او بېکاره کړي، که په چا کې د ژوند لپاره لږ څه هم پاتې وي، په دې ډول خپرونو یې ترې وتروړي، خو بس مجبوریت بد شی دی.

- ولې هغه کوم مجبوریت و، چې تا ورسره ومنله؟

په خپل تندي یې لږ لاس راتېر کړ:

- یاره یو نیم زر افغانۍ حق الزحمه یې ورکوله. زړه کې مې وویل، چې هر څه وي، د کور یوه سوږه خو به پرې بنده شي.

زړه کې مې وویل:

- چې یو انسان په کلونو کلونو په یوې موسسې کې کار وکړي، وړیا جمعې هم ورکوي او بیا د یو نیم زر افغانیو لپاره یو ساعت په قبر

کې کېښي، نو تر دې به بله لويه بې عدالتي د ډالرو په دې تالان کې چپرته وي؟! له اسويلي سره په گلده مې ورته وويل، ښه کيسه کوه!

- سره له دې ما داسې گڼله چې يو مصنوعي قبر به وي، په خوا کې به يې ناست يم. د قبر دعاگانې، سورتونه او مسألې خو مې بې له هغې هم زده دي، يو ساعت خپرونه ده، خدای به يې تېره کړي.

خو چې ورغلم زما گومان غلط وخت. د تلوپزون د ودانۍ په لاندې برخه کې يوه تياره خونه وه، په تمامه مانا يو رښتيني قبر چې شاوخوا يې خاوره پرته او هر څه تياره وو، زما د راتگ انتظار کاوه. سم له واره يې په داسې حال کې په کې کېښولم، چې درې کمره وال راته پاس ناست او زما يوازې په قبر کې سر ښکاره کېده. دغو د ظالم زامنو د قبر شاوخوا يو څو شمعې هم بلې کړې وې. لږ وخت وروسته يې نکير منکر راولېږل. د هغوی انداز هم ډېر هيبتناک او له وېرې ډک و. له ما يې پوښتنې پيل کړې. د ځوابونو د ورکولو پر وخت مې روحي حالت شېبه په شېبه خرابېده. سره له دې چې ما ډېر مړي لمبولي، خو داسې لوبه مې کله نه وه ليدلې. د پوښتنو او ځوابونو دې لړۍ ډېر دوام وکړ، په اخرو شېبو کې خو خپل ځان راته يو مکمل مړی ښکاره کېده په خپلو راتلو ډېر پښېمانه وم، خو د تېښتې چاره نه وه، همدې وخت کې مې هم يو نيم زر افغانۍ سترگو ته ولاړې وې. د سوال ځواب د لړۍ په خلاصېدو مې زړه خوشاله شو، خو همدې کې راته ډايرېکتير له پاسه وويل:

۔ حالی دیگه فاتحی خوده بیگه!

د سورت په ویلو چې مې څنگه پیل وکړ، نو وار په وار مې خپل حواس له لاسه ورکول. خپل یو یو ماشوم مې سترگو ته ودرېد. د هغوی جامې، خپلی، قلمونه او کتابچې چې کله هم ما ورپوره نه کړل.

خو سره له دې به مې زړه راټینګ او یو نیم زر افغانۍ به مې سترگو ته ودرولې. په وسو وسو مې د سورت ویل پای ته نږدې کړي وو، خو د قبر تیارې او د خپل ځان د فاتحې اخیستلو کار مې نوره په زړه تیاره راوسته. چې ومې کتل نو یو لاس رااورد شو، په موټي کې یې یو نیم زر افغانۍ ما ته رانږدې کړې، تر دې وروسته نوزده نور په ځان نه يم پوه شوی، بنایي همداسې شا ته بې هوښه لوېدلې يم. خو بڼه ده، چې لحد نه و، قبر شامي و، گنې اوس به مې په رښتیني د دنیا کړاوونو ته خپل واړه بچي یوازې پرېښي وای!!

لالهاندۀ مخلوق

د مخلوقاتو نوم ډېرو خلکو له کوچنیوالي اوږدلی، خود مخلوق پېژندل، موږ غوندې خلکو ته چې خپل ځان نه پېژني، تا او خدای خو مره د ریشخند خبره ده؟!

چې رښتیا درته ووايم، زه نه د بیولوژي کوم عالم او نه هم د حیواناتو څېړونکی يم، چې پر مخلوقاتو دې خبرې وکړم، خو مجبوریت بد شی دی، کله نه کله د زمانې ناخوالې له چنې نه جنرال او له یوه لېوني نه یو لوی چارواکی او سیاستوال هم جوړولی شي. د مخلوقاتو په برخه کې بنایي زموږ د هېواد اوسنیو نړیوالو څېړونکو په زړه پورې لیکنې کړې وي، خو دلته زه هغه مخلوق یادوم، چې د اوس لپاره د ځمکې پر سر اوسېږي او د شهرت بازار یې د افغانستان د جگړو په څېر تود دی.

په دغه مخلوق کې عجیبې څېرې شته، پلن خیتي، غونجاگان، برېتور، بونډی، ږيري، څڼه ور، گنجي او حتی ځینې د بشپړو لېونو په څېر.

د څېرو سره یې هم زما کار نشته، ځکه هر څه چې دي، د خدای مخلوق دی او د خلقت پورې خندا د دنیا او اخرت دواړو سزا لري، نو ځکه دې خدای ترې موږ او تاسې وساتي، امین، ثم امین. په اصل کې زه هم گرم نه يم، د دوی اعمالو زه نور لېونتوب ته نږدې کړی يم، ځکه نو اوس په دې باور يم، چې دغه لالهاندۀ

مخلوق له موږ لار ورکه کړې، نو چې دا مجبوریت وي، دا زموږ د ډیموکراتیک حق دی، چې شکایت ترې وکړو.

خو یوه خبره ده، که د دوی انرژۍ ته وکتل شي، نو دا مخلوقات چې فعالاً د انسانانو په بڼه راڅرگندېږي، د ستاینې وړ ځکه دي چې په یوه ساعت کې د کابل په دې ګڼه ګڼه ګڼه کې په ډېرو ځایونو کې رابنکاره کېدای شي.

دا یې هم بلا پسې، اصلي موضوع د دغو بڼاګلیو او آغلیو هغه اظهارات دي، چې کله نه کله یې قسم په خدای سړی په بېخ او سر نه پوهېږي. د خدای دغه مشهور مخلوق یوه ورځ د یوه کار د کېدو لپاره داسې رمبرېږي وهي، چې له وینکو یې ځگونه په غرغړو وي، خو په بله ورځ یې بیا له خپلو خولو نه ځمبورک توپونه جوړ کړي وي او په مخالفت کې یې داسې ډزې کوي، چې په باروتو کې یې یوازې د همدوی د ورانې کلا شاوخوا پټه وي. د دغو هوايي مخلوقاتو بله ډله داسې ده، چې تر یوه ساعت تقریره یې که وینا فلتر شي، نو په خبرو کې به یې د نسکو د دانې په اندازه یوه ګټوره یا نوې ذره هم څوک په سترگو ونه ویني.

تر ټولو په زړه پورې خبره دا ده، چې ځمکې ته راغلي دا جنابان د نړۍ د ټولو کارونو متخصصین دي، له ترکانې، طبابت پوځي وړتیاو، اقتصاد نیولې د نړۍ تر سیاسته پورې په هر څه کې په لایتناهيي کچه دوی نظر ورکولی شي، خو تر ټولو د حیرانتیا کمال یې دا دی، چې دغه ګروپ د دې وړتیا لري، چې له یوه کلینر یا یوه

مشهور تنبل نه هم په لږه موده کې افلاطون یا ارسطو جوړ، دریشي ورواغوندي او نېکتابي يې په مری کې د خپل عقل غوندې په غاړه کې راځوړنده او د ځانونو په څېر يې کړي.

خبره لنډه بنه ده، د دغو مخلوقاتو ځينو څېرو نور د افغانستان د خلکو نه لاره او گودر ورك کړی دی. په ميلونونو بېوزلي خلك يې په خپلو پرتو او د ملي گټو پر ضد ويناو او گډوډو وډو تبصرو په رواني ناروغيو اخته کړي دي. دا مخلوق د خپل خارق العاده عقل په برکت د دې هېواد ريښې پرې کوي. خو يوه خبره ده، چې دغه جنابان اصلاح ناپذير هم دي، بې له دې چې ستوني يې د بنگلدېش په خټو بند شي، بله لار نه لري. خو دا چې له پېښې تېښته نشته، نو خیر دی، دوی دې هم زموږ دا مشوره ومني، چې: ای فيلسوفانو! موږ خو په کلونو کلونو ستاسې ټرکونو ټرکونو تقريرونو ته غوږ ونیو خو نور د خدای لپاره موږ په کراره پرېږدئ، ستاسې څېرو ته چې گورو باور وکړئ، نورې کانگې راځي، دا سمه ده، چې ستاسې اغېزمنو خبرو دا وران هېواد گل گلزار کړ، خو خیر دی، نورې مو دا مشورې او ويناوې خپلو خلکو ته وکړئ، ستاسې نظرونه بنايي په هوا او فضا کې ډېر بنه پلي شي، د خدای لپاره موږ نور وبښئ او د لومړنيو مهاجرينو د وياړ په گټلو خیر دی، مریخ ته لاړ شئ.

زه ځينې سياسي مبصرين يادوم.

مننه او کوروداني

د افغانستان ملي تحريک د هېواد پال او فرهنگپال شخصيت
بناغلي (امير خان يار) څخه د زړه له تله مننه کوي چې د دې اثر
چاپ ته يې اوږه ورکړه. ملي تحريک وياړي چې د علمي اثارو د
چاپ لړۍ يې پيل کړې ده. دا لړۍ به دوام لري. مور له ټولو درنو
هېوادوالو څخه په خورا درنښت هيله کوو چې په خپل معنوي او
مادي وس د کتابونو د چاپ دا لړۍ لا پسې وغځوي.

يو ځل بيا د دې اثر له ليکوال او چاپوونکي څخه د زړه له تله مننه
کوو چې د دې اثر د ليکلو او چاپولو جوگه شول.

په فرهنگي مينه

د افغانستان ملي تحريک

REALIST SPY

STORIES AND STORIES

BY: HAFIZULLAH TURAB

د ليکوال چاپ شوي اثار

چرامې شوي اثار

پر خداي يې وسپاره

محلونه

څپې

پرېوتې څېرې

د رڼا پر لور

کويته انستيتوت

تور زهر

دنيا

پښتنه

زنځيرونه

شک

سلام ديارلس برخې سيريال

خپلې مټې

او نورې لنډې چرامې

د افغانستان ملي تحريک

www.melitahrik.com

ورکه (لنډې کيسې)
 د پرېستني ځواب (لنډې کيسې)
 سلکې په لوېديځ کې (لنډې کيسې)
 طلایي مرغان (لنډې کيسې)
 رومانتيک منیجر (لنډې کيسې او ادبي ټوټې)
 زوندي مهی (لنډې کيسې)
 اوبنکې (لنډې کيسې) شريکه ټولگه
 ريالېست جاسوس (طنزونه او لنډې کيسې)
 پرېوتې څېرې (د تلوېزونې چرامو ټولگه)
 د پراتک پر ځای (د تلوېزونې چرامو ټولگه)
 پر کلاب دې مرغلرې (شاعري)

ژباړل شوي اثار

چېرته چې ساه پوه نه وي (انگليسي)
 پر ټولنې ولاړه بيا رغونه (انگليسي)
 د افغانستان اوسنی او پخوانی پولې (دري)

ناچاپ اثار

ارمان (د هند يونليک)
 د کلاجان مادوري (تلوېزونې سيريال)

د خپرونو لړ: ۴۲

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**